

A portrait of a young boy from the chest up. He has light brown hair and is looking slightly to his right. He wears a large, white, ruffled collar and a red velvet jacket over a white shirt with a small chain around his neck. A red beaded bracelet is on his left wrist. The background is dark.

GÖSTA & PAUL

GÖSTA & PAUL

SERLACHIUKSEN JA SINEBRYCHOFFIN KOKOELMAT KOHTAAVAT

GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFFS SAMLINGAR MÖTS

GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFF • COLLECTIONS FACE TO FACE

Sinebrychoffin taidemuseo / Suomen Kansallisgalleria

Konstmuseet Sinebrychoff / Finlands Nationalgalleri

Sinebrychoff Art Museum / Finnish National Gallery

6.2.-3.5.2015

SAATTEEKSI

Kun vuosi sitten aloitin Sinebrychoffin taidemuseon johtajana, pääsin heti ideoimaan ensimmäistä näytteilyäni. Useimmitenhan näyttelyohjelma on suunniteltu ainakin muutamaksi vuodeksi eteenpäin ja uuden johtajan kädenjälki näkyy vasta vuosien kuluttua. Gösta Serlachiuksen taidesäätiön hieno vanhan eurooppalaisen taiteen kokoelma oli minulle entuudestaan tuttu, sillä olin työskennellyt Serlachius-museoissa kokoelmapäällikkönä ennen siirtymistäni Sinebrychoffin taidemuseoon. Tämä olikin mitä luontevin aloitus.

”Gösta ja Paul” -näytelyssä Gösta Serlachiuksen (1876–1942) vanhat mestarit kävät vuoropuhelua toisen intohimoisen taiteenkeräjän, Paul Sinebrychoffin (1859–1917) teosten kanssa. Vuoropuhelu syntyy kokoelmien tasolla, mutta myös yksittäisten teosten rinnastamisen kautta. Keräilijät olivat nimittäin kiinnostuneita samoista taiteilijoista. Näytelyssä on rinnastettu maalaukset kuudelta 1500–1600-luvulla toimineelta taiteilijalta, jotka ovat edustettuna molemmissa kokoelmissa. Taiteilijat ovat *Alessandro Allori*, *David Teniers* nuorempi, *Frans Hals*, *Anthonisz van Ravesteyn*, *Jan Verspronck* ja *Cornelis de Vos*. Näytelyssä on esillä yhteensä 55 teosta.

Vuorineuvos Gösta Serlachius oli mesenaatti ja taiteenkeräilijä, jonka kokoelma tunnetaan ennen kaikkea Suomen taiteen kultakauden teoksista. Sen sijaan vanha eurooppalainen taide on vähemmän tunnettu piirre Serlachiuksen taiteenkeräilyssä. Tämä lukumäärältään pieni kokoelma on kuitenkin Suomen oloissa merkittävä ja laadullisesti korkeatasoinen sisältäen monia kiinnostavia esimerkkejä taiteilijoilta, joita ei ole edustettuna muualla maassamme. Se on myös maantieteellisesti laaja; hollantilaisten lisäksi se sisältää englantilaista, italialaista, ranskalaista ja espanjalaista taidetta.

Serlachius keräili vanhoja mestareita etenkin 1920–30-luvuilla. Sinebrychoff aloitti taiteenkeräilyn jo 1880-luvulla. Hän kuoli vuonna 1917, vain kahta vuotta ennen kuin Serlachiuksen taidokokoelma oli ensi kertaa julkisesti esillä Ateneumissa. Tunnsivatko intohimoiset taiteenkeräilijät mahdollisesti toisensa?

Näyttelyssä teoksia lähestytään tarinoin. Tarinoita on löydetty muun muassa teosten hankintahistoriasta, keräilijän omista teoksiin liittyvistä ajatuksista ja teosten merkityksestä kokoelmassa. Lähteinä tarinankerronnalle on käytetty kirjeenvaihtoa ja muuta kiinnostavaa, teosten historiaan liittyvää arkistomateriaalia. Maalausten yhteydessä on lyhytä katkelmia kirjeenvaihdosta, jossa keräilijä itse kertoo teoksistaan ja taiteenkerälystään. Keräilijöiden lisäksi päästimme ääneen myös heidän taideasiantuntijansa ja taidekauppiat. Etenkin Serlachiuksen teoksiin on yhdistetty tämänkaltaista aineistoa, joka samalla hyvin mielenkiintoisella tavalla avaa näkymiä aikansa taidekenttään ja valottaa keräilijöiden, taidekauppiaiden ja taideasiantuntijoiden välistä verkostoja.

Jokaisella aikakaudella on omat muotitaiteilijansa. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella tällaisen aseman saavutti hollantilainen 1600-luvun mestari Frans Hals, joka on kuuluisa etenkin muotokuvistaan. Myös Serlachius ja Sinebrychoff näkivät kovasti vaivaa hankkiakseen aidon Frans Halsin muotokuvan kokoelmiinsa. Miten hyvin he lopulta siinä onnistuivat? Kysymystä tarkastellaan kirjeenvaihdona, asiantuntijalaukojen ja nykytutkimuksen valossa.

Myös konservointi on paljastanut teosten sisäänsä kätkeviä salaisuuksia. Konservointia ja sen kuluessa tehtyjä kiinnostavia löytöjä valottavaa aineistoa on esillä kymmenestä maalauskesästä. Näyttelyssä on Serlachiuksen taidesäätiöltä mukana 20 maalausta, jotka on konservoitu viime vuosien aikana. Nyt nämä mestariteokset ovat ensi kertaa esillä konservoinnin jälkeen.

Tässä mielessä näyttelyn ehdoton tähti on Quinten Massyksen (Leuven 1466–Antwerpen 1530) työhuoneelle attribuoitu *Madonna ja lapsi* (*Kirsikkamadonna*), jonka konservointi oli monivuotinen hanke ja valmistui tänä vuonna. Maalaus on myös hyvä esimerkki siitä, kuinka vaativaa vanhojen, erityisesti puulle maalattujen teosten konservointi ja säilyttäminen jälkipolville voikaan olla.

Näyttelyn viimeinen sali esittelee Gösta Serlachiuksen taidesäätiön historiaa ja Serlachius-museoiden toimintaa. Näyttelytilassa esitetään Marianne Zilliacuksen dokumentti *Paviljonki taiteelle* (2014). Se kertoo Gösta Serlachiuksen taidesäätiön juurista: Serlachiuksesta mesenaatteina, Gösta Serlachiuksen museohaaveesta ja Serlachius-museon Gösta-paviljongin rakennushankkeesta.

Näyttely on toteutettu yhteistyössä Serlachius-museoiden kanssa. Kiitän Serlachius-museoita erittäin hyvästä yhteistyöstä, jota toivottavasti myös tulevaisuudessa voimme jatkaa monin tavoin. Serlachius-museoista työpanostaan on antanut suuri joukko ammattilaisia; kiitos teille kaikille. Mitä tulee Gösta Serlachiusta koskevaan arkistoaineistoon, tätä näyttelyä ei olisi voitu toteuttaa ilman tutkija Helena Hännisen ja erikoissuunnittelija Leena Leimanin asiantuntemusta ja osaamista.

Näyttelyn toisena kuraattorina on toiminut amanuenssi Reetta Kuojärvi-Närhi, joka on suunnitellut Paul Sinebrychoffin pastellimaalaus- ja miniatyrikokonaisuuden ja vastannut myös arkistotutkimuksesta Sinebrychoffin kokoelman osalta. Näyttelyn projektinjohtajana on toiminut amanuenssi Claudia de Brün. Kiitos Sinebrychoffin taidemuseon koko henkilökunnalle, joka osaamisellaan ja ammattitaidollaan luotsasi näytelyn hienosti maaliin.

Gösta ja Paul -näyttelyn yhteydessä päätimme perinteisen painetun julkaisun sijaan kokeilla aivan uudenlaista konseptia. Tämä on Sinebrychoffin taidemuseon tuottama ensimmäinen e-julkaisu, johon olemme koonneet näyttelyssä esillä olevan teksti- ja kuva-aineiston. Julkaisu sisältää lyhyet johdannot kunkin näyttelysalin teemoihin, teosten yhteyteen liitettyt lainaukset kirjeenvaihdosta sekä teosten konservointiin liittyvän aineiston.

KIRSI ESKELINEN
Museonjohtaja

FÖRORD

När jag för ett år sedan tillträdde posten som chef för Konstmuseet Sinebrychoff kunde jag genast börja planera min första utställning. Vanligen är utställningsprogrammet fastslaget för ett par år framåt, så att en ny tillträdd museichef inte kan sätta sin prägel på programmet förrän efter några år. Eftersom jag kom till min nuvarande post från posten som chef för Serlachiusmuseernas konstsamling, var jag väl förtrogen med deras fina samling av äldre europeisk konst. Det kändes därför naturligt att inleda min chefsperiod med ett sambandsprojekt med Gösta Serlachius konststiftelse.

I utställningen *Gösta och Paul* låter vi konstverk av gamla mästare ur Gösta Serlachius' och Paul Sinebrychoffs samlingar mötas i en dialog. Dialogen förs både mellan samlingarna och mellan enskilda konstverk. Gösta och Paul var passionerade samlare som båda var intresserade av samma konstnärer. Utställningen visar sida vid sida verk av 1500- och 1600-talskonstnärer som är företrädda i båda samlingarna: *Alessandro Allori, David Teniers d.y., Frans Hals, Jan Anthonisz. van Ravesteyn, Jan Verspronck och Cornelis de Vos*. Sammanlagt omfattar utställningen 55 konstverk.

Bergsrådet Gösta Serlachius (1876–1942) var konstmecenat och samlare. Han är framför allt känd för sin samling av finländsk gulddåderskonst. Det är inte lika känt att han också samlade på äldre europeisk konst. Även om antalet verk inte är stort, är det fråga om en för finländska förhållanden betydande och högklassig samling med flera intressanta verk av konstnärer som inte är representerade i andra samlingar i vårt land. Samlingen har också stor geografisk spänvidd: den omfattar förutom nederländsk konst också engelsk, italiensk, fransk och spansk konst.

De flesta verken av gamla mästare skaffade Serlachius under 1920- och 1930-talet. Paul Sinebrychoff började samla konst redan på 1880-talet. Han dog 1917, bara två år innan Serlachius konstsamling första gången visades offentligt på Ateneum. Var dessa två passionerade konstsamlare möjligen bekanta med varandra?

I utställningen närmar vi oss konstverken genom berättelser. Berättelserna grundar sig på brev och arkivmaterial om verkens anskaffningshistoria och belyser samlarnas tankar om konstverken och deras betydelse för samlingarna. Arkiven ger också en inblick i verkens proveniens. I anslutning till målningarna presenteras korta utdrag ur brev där samlarna berättar om sina konstverk och sitt samlarintresse. Även experter och konsthantlare som samlarna anlitade har fått komma till tals. I synnerhet Serlachius korrespondens ger en intressant inblick i tids konstliv och närväxling mellan samlare, konsthantlare och konstexperten.

Varje tid har sina modekonstnärer. En konstnär som var på modet i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet var den nederländske 1600-talsmästaren Frans Hals, berömd framför allt för sitt porträttmåleri. Både Serlachius och Sinebrychoff bemödade sig om att komplettera sina samlingar med ett äkta Frans Hals-porträtt. Hur väl lyckades de sist och slutligen med detta? Den frågan undersöks här i ljuset av expertutlåtanden, brevväxling och nyare forskning.

Konservering av gamla konstverk avslöjar också dolda hemligheter. Vi visar de intressanta fynd man gjort vid konserveringen av tio av de målningar som visas på utställningen. Serlachius konststiftelse har lånat 20 målningar som under de senaste åren varit föremål för konservering. Dessa mästerverk presenteras nu första gången i sitt nykonserverade skick.

Utställningens klarast lysande stjärna är *Madonnan med barnet* – även kallad Körbsärmadonnan. Verket har tillskrivits Quinten Massys (Leuven 1466–Antwerpen 1530) ateljé. Konserveringen var ett mångårigt projekt som slutfördes först i år. Det är ett bra exempel på hur krävande det kan vara att bevara gamla konstverk för eftervärlden, särskilt sådana som är målade på pannå.

Den sista utställningssalen presenterar Gösta Serlachius konststiftelse och Serlachiusmuseernas verksamhet. Där visas Marianne Zilliacus dokumentär *Paviljongen – en byggnad för konsten* (2014). Dokumentären berättar om bakgrundsen-

till Gösta Serlachius konststiftelse: familjen Serlachius menatroll, Gösta Serlachius museidrömmar och planeringen av konstpaviljongen Gösta.

Utställningen har förverkligats i samarbete med Serlachiusmuseerna. Jag tackar Serlachiusmuseerna för gott samarbete och hoppas att vi kan fortsätta vårt samarbete i olika former också i framtiden. Serlachiusmuseernas yrkeskunniga personal tillägnas ett stort tack för sin fina arbetsinsats. Forskare Helena Hänninens och specialplanerare Leena Leimans kompetens och sakkunskap varit till ovärderlig hjälp när det gäller arkivmaterialet om Gösta Serlachius.

Utställningens biträdande kurator, amanuens Reetta Kuojärvi-Närhi, ansvarade för planeringen av den helhet som omfattar Paul Sinebrychoffs pastellmålningar och miniatyrer. Hon genomförde också den arkivforskning som gällde Paul Sinebrychoff. Amanuens Claudia de Brün fungerade som projektledare för utställningen. Ett stort tack till Konstmuseet Sinebrychoffs hela personal, som kunnigt och professionellt lotsade utställningen i hamn.

I samband med utställningen ville vi prova på ett helt nytt koncept. I stället för en traditionell tryckt publikation ger vi nu ut Konstmuseet Sinebrychoffs första e-publikation. Den innehåller text- och bildmaterial från utställningen – korta introduktioner till de teman som presenteras i utställningssalarna, utdrag ur brev som citeras i anslutning till verken och material som beskriver arbetet med att konservera de utställda målningarna.

KIRSI ESKELINEN
Museichef

INTRODUCTION

When I started as the director of the Sinebrychoff Art Museum a year ago, I got a chance to plan my first exhibition straight away. Usually the exhibition programme is planned for at least a few years ahead, so a new director's vision can normally only be seen after some time. I was already familiar with the fine collection of old European art of the Gösta Serlachius Fine Arts Foundation in Mänttä, because before moving to the Sinebrychoff Art Museum, I had worked there as the head of collections. This was then a very natural start for me.

In the "Gösta and Paul" exhibition, the old masters of Gösta Serlachius (1876–1942) enter into a dialogue with works of another passionate collector, Paul Sinebrychoff (1859–1917). Dialogue is held not only between the collections but also between individual pairs of works of art. The collectors were interested in the same artists. Paintings of six artists from the 16th and 17th centuries, found in both collections, are presented side by side in the exhibition. The artists are *Alessandro Allori, David Teniers the younger, Frans Hals, Anthonisz van Ravesteyn, Jan Verspronck* and *Cornelis de Vos*. A total of 55 paintings will be exhibited.

Gösta Serlachius, a prominent paper mill director, was a patron and collector of arts, whose collection is best known for works from the golden era of Finnish art, whereas his collection of old European art is lesser known. However, this collection, though small in number, is a significant and unique collection in Finland, containing many interesting examples from artists that cannot be found anywhere else in our country. It also has a wide geographical spread; apart from Dutch artists, it contains English, Italian, French and Spanish art.

Serlachius collected the old masters especially in the 1920s and the 1930s, whereas Sinebrychoff started his art collecting already in the 1880s. He died in 1917, only two years before the Serlachius' art collection was displayed publicly for the first time in the Ateneum Art Museum. We wonder if the passionate art collectors knew each other?

The exhibition approaches the works of art through stories. The stories arise, among other things, from histories of the acquisition of the works, collectors' thoughts about them, and their significance within the collections. Letters and other interesting archive material relating to the history of the works have been used as source material. Next to the paintings, you can find short extracts from letters in which the collectors themselves write about the paintings and collecting. Apart from the collectors, we let the experts they used and art dealers have their say, too. This type of material, which provides a very interesting view into the art world of the time and into the networks of collectors, art dealers and experts, is found particularly next to the paintings from the Serlachius collection.

Each era has its own fashionable artists. At the end of the 19th century and the beginning of 20th century, this position was held by the 17th century Dutch master, Frans Hals, who was particularly famous for his portraits. Serlachius and Sinebrychoff, too, went to great lengths to secure a genuine Frans Hals portrait in their collections. How did they succeed in the end? Letters, expert declarations and modern investigations will shed light on this question.

Conservation has also revealed secrets hidden inside the paintings. There is material on display about conservation of ten paintings and the interesting revelations brought by the work. 20 recently restored paintings from the Serlachius Fine Arts Foundation will be on display. These masterpieces are now exhibited for the first time after conservation.

In this respect, the undisputable star of the exhibition is *Madonna and Child (Madonna of the Cherries)*, attributed to the studio of Quinten Massys (Leuven 1466 – Antwerp 1530), the conservation of which lasted several years and was completed this year. The painting is a good example of how demanding conservation and preservation of old paintings can be, particularly of those painted on panel.

The last room of the exhibition tells about the history of the Gösta Serlachius' Fine Arts Foundation and of the work

of the Serlachius Museums. There you can see a documentary by Marianne Zilliacus, *A Pavilion to Arts* (Paviljonki taiteelle) from 2014. It tells about the origins of the Gösta Serlachius' Fine Arts Foundation: of the Serlachius family as patrons of art, of Gösta Serlachius' dreams for a museum, and of the building project of the Serlachius Museums for the Gösta pavilion.

The exhibition has been done in cooperation with the Serlachius Museums. I wish to thank them for their cooperation which I hope will continue in many ways in the future, too. A large number of professionals from the Serlachius Museums have given their time for this project: thank you to you all! As for the archive material regarding Gösta Serlachius, we could not have built this exhibition without the expertise and skills of researcher Helena Hänninen and Museum Collections Coordinator Leena Leiman.

Curator Reetta Kuojärvi-Närhi acted as the second curator for the exhibition, responsible for the planning and realisation of the sections with Paul Sinebrychoff's pastel paintings and miniatures, and for the archive research concerning Sinebrychoff's collection. Curator Claudia de Brün was the overall project manager. I wish to thank the whole staff of the Sinebrychoff Art Museum, whose expertise and skills steered this project professionally to its goal.

Instead of producing a traditional printed exhibition catalogue, we decided to try out a completely new concept for the "Gösta and Paul" exhibition. This is the first e-publication by the Sinebrychoff Art Museum, presenting texts and pictures from the exhibition. In the publication, you will find short introductions to the themes of each exhibition room, extracts from letters displayed next to paintings as well as material relating to conservation of the paintings.

KIRSI ESKELINEN
Museum Director

Vuorineuvos **GÖSTA SERLACHIUS** (1876–1942) keräsi merkittävän taidekoelmaan, jonka pääpaino on Suomen kultakauden taiteessa, mutta se sisältää myös ainutlaatuisen kokoelman vanhaa eurooppalaista taidetta.

Gösta Serlachiuksen intensiivisin vanhojen mestareiden keräily ajoittuu 1900-luvun alkuvuosikymmeniin, erityisesti 1920–40-luvuille. Serlachiuksen taidekokonaisuus esiteltiin ensi kertaa julkisesti Ateneumissa vuonna 1919 järjestetyssä näyttelyssä. Tuona samana vuonna Serlachius hankki ensimmäisen vanhan mestarin David Teniers nuoremman maalaukseen *Filosofi*.

Hän perusti vuonna 1933 nimeään kantavan taidesäätiön, jonka tehtävinä oli ylläpitää Serlachiuksen sille lahjoittamaa taidekokonaisuutta ja rakentaa sitä varten taidemuseo Mänttään. Säätiön perustamisen jälkeen kokoelman kartuttaminen muuttui yhä määritetöisemmaksi ja suunnitelmallisemmaksi. Taidemuseon rakennushanke kariutui vuorineuvoksen kuolemaan, mutta osa Joenniemen kartanosta avattiin taidemuseona 1945.

Bergsrådet **GÖSTA SERLACHIUS** (1876–1942) byggde upp en betydande konstsamling med tyngdpunkt på verk från den finska konstens guldålder. Samlingen omfattar också en unik samling av äldre europeisk konst.

Gösta Serlachius intensivaste samlande av verk av gamla europeiska mästare inföll under 1900-talets första årtionden, särskilt under 20- och 30-talet. Hans konstsamling presenterades första gången offentligt vid en utställning på Ateneum 1919. Samma år köpte han sin första ”gamla mästare”, *Filosofen* av David Teniers den yngre.

År 1933 grundade han Gösta Serlachius konststiftelse. Stiftelsens uppgift var att värda och upprätthålla den konstsamlingen han donerat till stiftelsen och att uppföra ett konstmuseum i Mänttä. När konststiftelsen var grundad började han utöka samlingen allt mer målmedvetet och systematiskt. Hans planer på en egen museibyggnad för stiftelsens samling hann inte förverkligas på grund av hans bortgång, men en del av Joenniemi herrgård öppnades som konstmuseum 1945.

GÖSTA SERLACHIUS (1876–1942), a prominent paper mill director collected a significant art collection, focusing on the golden age of the Finnish art. However, the collection is also a unique compilation of old European art.

Gösta Serlachius' most intensive period of collecting old masters was in the first decades of the 20th century, particularly between the 1920s and the 1940s. The collection was exhibited publicly for the first time in an exhibition in the Ateneum Art Museum in 1919. In the same year, Serlachius acquired his first painting by an old master: the *Philosopher* by David Teniers the younger.

In 1933, he established a fine arts foundation carrying his name, the aim of which was to preserve the art collection he donated to it and to build an art museum for it in Mänttä, in Finland. After establishment of the foundation, building the collection became more determinate and systematic. Building of the new art museum was abandoned after the death of Serlachius, but a part of Joenniemi mansion was opened as an art museum in 1945.

Kauppaneuvos **PAUL JA FANNY SINEBRYCHOFF** muuttivat 1904 tähän Paul Sinebrychoffin lapsuudenkotiin. Vuosikymmenen kuluessa he loivat Suomessa ainutlaatuisen interiöörkokonaisuuden taidekokoelmineen. Paul Sinebrychoff aloitti taiteenkeräilyn jo 1880-luvulla ja ajatus julkisesta taidekokoelmasta vahvistui vuosien myötä.

Yläkertaan sisustettiin eri aikakausia edustavia huoneita: empiresali, kustavilainen oleskeluhuone, hollantilainen barokkityöhuone ja barokkityylinen ruokasali.

Kokoelma sisältää etupäässä alankomaista ja ruotsalaista maalaustaidetta, huonekaluja, esineistöä, hopeaa ja noin 400 miniatyyrin kokonaisuuden. Kokoelma siirtyi Suomen valtiolle testamenttilahjoituksena 1921. Se oli aikanaan suurin Suomessa tehty taidelahjitus.

Kommerserådet **PAUL SINEBRYCHOFF** och hans hustru **FANNY** flyttade år 1904 in i Pauls barndomshem, det Sinebrychoffska huset. Under årtiondenas lopp skapade de en för finländska förhållanden unik helhet av interiörer och konstsamlingar. Paul Sinebrychoff började samla konst redan på 1880-talet och tanken på en offentlig konstsamling växte sig med åren allt starkare.

Rummen i husets övre våning representerar olika stilepoker: empiresalen, den gustavianska salongen, barockmatsalen och arbetsrummet i holländsk barockstil.

Samlingen omfattar framför allt nederländskt och svenska måleri, möbler, antika föremål, silver och en miniatyrsamling på cirka 400 verk. Samlingen övergick i finska statens ägo genom en testamentsdonation 1921. Den var på sin tid den största konstdonation som gjorts i Finland.

Brewery director **PAUL** and his wife **FANNY SINEBRYCHOFF** moved to this house, Paul's childhood home, in 1904. Over a decade, they created these interiors, unique in Finland, full of works of art. Paul Sinebrychoff started collecting art already in the 1880s and the idea of a public art collection grew over the years.

The rooms upstairs were decorated to represent different eras: the Empire Room, the Gustavian Drawing Room, a Dutch Baroque Study and a Dining Room in Baroque style.

The collection consists mainly of Dutch and Swedish paintings, furniture, antiques, silver, and a collection of about 400 miniatures. The collections were bequeathed to the Finnish government in 1921. At the time, it was the biggest donation of works of art made in Finland.

Muotokuvat

Molemmat keräilijät olivat kiinnostuneita etenkin muotokuvista. Serlachiuksen kokoelmassa on hyvin edustettuna muotokuvamaalausen lajityypit monumentaalista hovimuotokuvasta intiimiin perhemuotokuvaan. Paul Sinebrychoff aloitti keräämällä ruotsalaisia 1600–1700-lukujen muotokuvia, mielellään historian merkkihenkilöistä, sekä miniatyylejä ja pastellimaalaauksia. Myöhemmin, Osvald Sirénin toimissa taidehistoriallisena asiantuntijana, hän kiinnostui myös hollantilaisista muotokuvista.

Porträtt

Båda samlarna var speciellt intresserade av porträtkonst. Serlachius samling omfattar ett representativt urval av porträtkonstens genrer som omfattar allt från monumentalala hovporträtt till intima familjeporträtt. Paul Sinebrychoff inledde sitt samlande med att köpa svensk porträtkonst från 1600- och 1700-talet, gärna porträtt av bemärkta historiska personer. Han samlade också på miniatyrer och pastellmålningar. Senare, när han hade börjat anlita Osvald Sirén som konsthistorisk expert, blev han också intresserad av holländsk porträtkonst.

Portraits

Both collectors were particularly interested in portraits. Different genres of portrait painting, from monumental court portraits to intimate family portraits, are well represented in the Serlachius collection. Paul Sinebrychoff started off by collecting Swedish portraits from the 17th and 18th centuries, preferably of historically significant people, as well as miniatures and pastels. Later, with Osvald Sirén as his artistic adviser, he also became interested in Dutch portraits.

S 91, S 92

PAUL SINEBRYCHOFF Carl Ulrik Palmille Tukholmaan 9.11.1903

Sitten Lundbergin pastelleihin! Mistä ihmeestä olette kaivanut ne esiin ja vielä kolme yhdellä kertaa? Näistä Minua miellyttäävät niistä ainoastaan Kreivitär Poatonin kuva [...] sekä Mamselli Kielhornin ja kysynkin, mikä olisi alin hinta niistä molemmista tai vain toisesta? Oletteko aivan varma, että pastellit ovat vanhoja ja että ne ovat Lundbergin? Valokuvissa ne näyttäävät äskettäin maalatuilta, ne ovat niin tuoreen näköisiä. Eikö niitä todellakaan ole restauroitu? Myös kehykset näyttäävät niin uusilta ja hienoilta ja minusta tuntuu erikoiselta, että kaikki kolme ovat aivan samanlaisia. Te kirjoitatte, että henkilöiden nimet ovat valokuvien takana, mutta nämä tiedot ovat niin niukkoja, että kysynkin, eikö vähän tarkempia tietoja voida saada? Olisi myös mielenkiintoista saada tietää, mistä pastellit tulevat, lupaan, että tämä tieto jää meidän väliseksemme?

PAUL SINEBRYCHOFF till Carl Ulrik Palm i Stockholm 9.11.1903

Nu till Lundbergpastellerna! Hvarifrån i all verlden har Ni gräft upp dem och tre på en gång? Af dessa behaga mig endast det af Grefvinnan Poaton [...] och det af Mamsell Kielhorn och frågar jag hvad längsta priset vore före dem båda eller endera af dem? Är Ni alldelers säker på att pastellerna är gamla och af Lundberg? Af fotografierna ser det ut som om de skulle vara nyss målade, så fräscha se de ut. Männe de icke på något sätt är restaurerade? Äfven ramarna se så nya och fina ut och egendomligt förefaller det mig att alla tre är precis dyliga. Ni skrifver at personernas namn är påtecknade å fotografierna, men detta är så knapphändigt, att jag tillåter mig fråga om ej litet noggrannare uppgifter kunna fås? Intressant vore äfven att få veta hvarifrån pastellerna komma, jag lovar att det stannar oss emellan?

PAUL SINEBRYCHOFF to Carl Ulrik Palm in Stockholm 9.11.1903

Then about the Lundberg pastels! Where on earth have you dugged them out and three at the same time? I am only interested in the picture of Countess Poaton [...] and that of Miss Kielhorn, and I would like to ask what would be the lowest price for those two or just one of them? Are you absolutely sure that the pastels are old and that they are by Lundberg? They look recently painted in the photographs; they look so new. They must be restored in some way? The frames also look very new and fine and it appears somewhat strange to me that they all should be so similar. You write that the names of the people are behind the photographs but that is very little information so that I would like to ask if it was possible to get some more details? It would also be very interesting to know where the pastels come from; I promise this information will remain between us?

GUSTAF LUNDBERG

Tukholma / Stockholm 1695–1786 Tukholma / Stockholm

Kreivitär Poaton (?)

Grevinnan Poaton (?)

Countess Poaton (?)

pastelli / pastell / pastel, 49 x 40 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 91

GUSTAF LUNDBERG

Tukholma / Stockholm 1695–1786 Tukholma / Stockholm

Rouva Werner, s. Keilhorn

Fru Werner, f. Keilhorn

Lady Werner, née Keilhorn

pastelli / pastell / pastel, 50,3 x 40,5 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 92

GUSTAF LUNDBERG

Tukholma / Stockholm 1695–1786 Tukholma / Stockholm

Runoilija Gustaf Fredrik Gyllenborg

Skalden Gustaf Fredrik Gyllenborg

Poet Gustaf Fredrik Gyllenborg

pastelli / pastell / pastel, 66 x 50cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 15

GÖSTA SERLACHIUS William Corkelle 16.2.1923

Olen suostuvainen luopumaan Reynoldsista, Van der Weydenin ”koulusta” ja lähetämään hänelle veloituksetta ne kaksi Eechoutia, jos hän jättää maiseman minulle ja luo-puu vaateistaan minua vastaan [...]

GÖSTA SERLACHIUS Erik Burg Bergerille 30.5.1938

Kiitän ystäväillisesti Hellbergin kokoelman luettelon kappaleesta, jonka hyväntahtoisesti lähetitte minulle. Jonain päivänä kai minunkin on mahdollista toimittaa samanlainen ja ehkä jopa laajempi vanhoja mestareita käsittävä luettelo.

GÖSTA SERLACHIUS till William Cork 16.2.1923

Jag är villig att avstå från verken av Reynolds och Van der Weydens ”skola” och går med på att sända honom de två Eeckhoutarna utan debitering, bara han låter mig behålla landskapet och avstår från sina krav på mig [...]

GÖSTA SERLACHIUS till Erik Burg Berger 30.5.1938

Ett vänligt tack för katalogen över Hellbergs samling, som Ni godhetsfullt har tillsänt mig. En vacker dag kommer väl även jag att kunna publicera en lika stor eller kanske till och med ännu större katalog över gamla mästare.

GÖSTA SERLACHIUS to William Corke 16.2.1923

I am willing to leave the Reynolds, Van der Weyden ”School” and send him the two Eechouts without cost if he leaves the Landscape to me and acquits his claim against me [...]

GÖSTA SERLACHIUS to Erik Burg Berger 30.5.1938

I would like to express my gratitude for the copy of the catalogue of Hellberg's collection that you kindly sent to me. One day, it may be possible for me to produce a similar, and perhaps even a more extensive, catalogue of works by old masters.

SIR JOSHUA REYNOLDS

Plympton-Earl's (Devonshire) 1723–1792 Lontoo / London

Miehen muotokuva, 1761

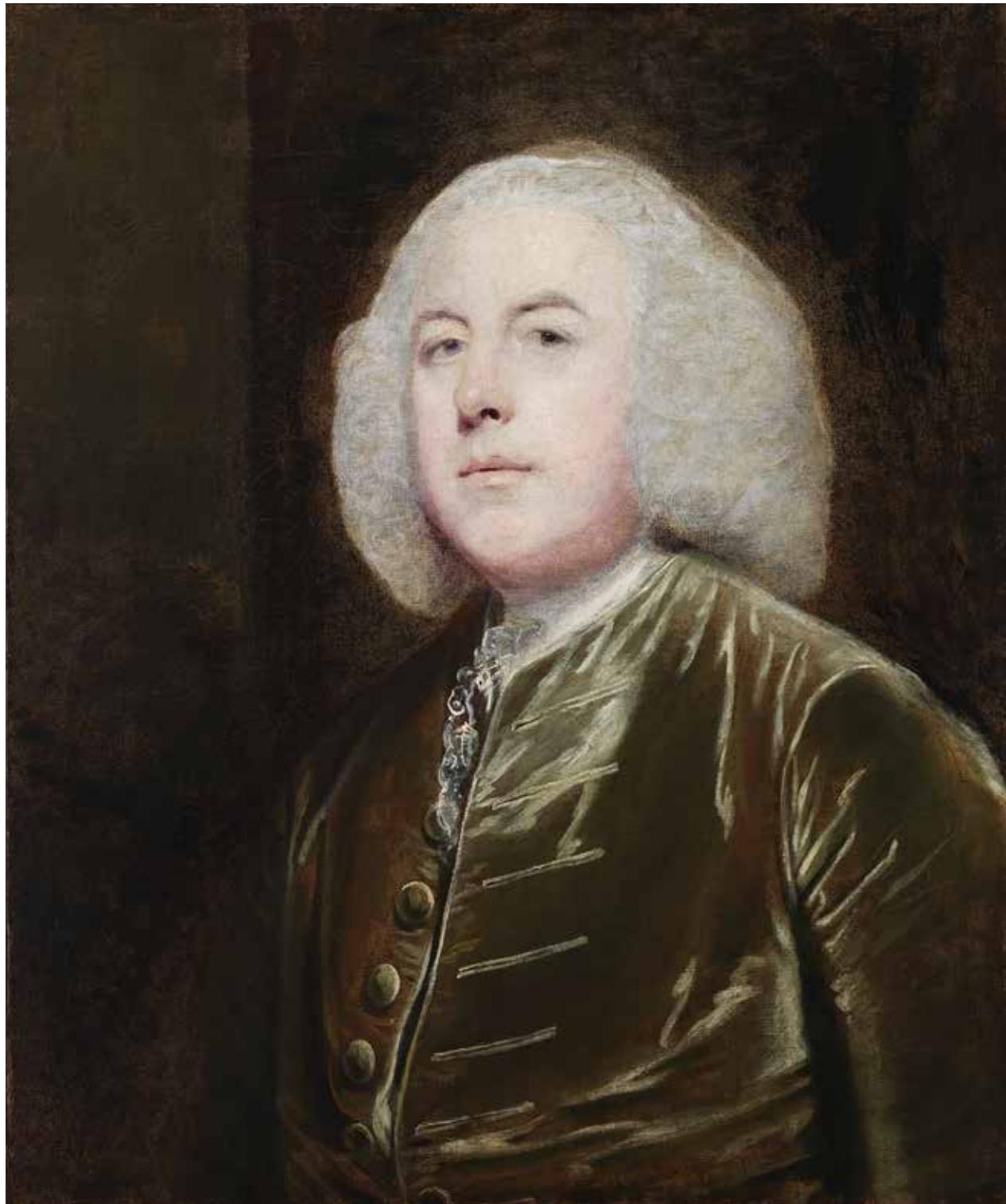
Mansporträtt

Portrait of an English Gentleman

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 76,5 x 63 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

150

SIR JOSHUA REYNOLDS

Miehen muotokuva, 1761

Mansporträtt

Portrait of an English Gentleman

Teksti ja konservointi: Maija Santala

Vasemmalla maalaus ennen konservointia. Oikealla maalaus puhdistuksen jälkeen ennen restaurointia.

Muotokuva oli väriillisen kellanruskean lakan peitossa ja kasvoissa ja taustassa oli restaurointeja. Kuvan henkilö vaikutti nuorekkaalta, koska leuan alla oli päälemaalausella ryhdistetty kaulaa. Myös huulet oli muotoiltu uudestaan ja punattu. Lähitarkastelu paljastaa, että maalipinta oli kulunut ja osittain vaurioitunut ja sitä oli peitetty ja muotoiltu uudestaan. Puhdistuksen jälkeen henkilön olemus muuttui vanhemmaksi.

Miltä tämä Woodcock-niminen mies on näyttänyt 1700-luvun lopulla? Hänestä tunnetaan myös toinen Reynoldsin maalaama muotokuva, mutta siinä esiintyvä mies on jossain määrin erinäköinen kuin tässä maalaussessä

Till vänster: målningen före konserveringen. Till höger: samma målning efter rengöringen, men före restaureringen.

Porträttet var täckt med ett gulbrunt lager av fernissa och ansiktet och bakgrunden visade spår av tidigare restaureringar. Personen i bilden gav ett ungdomligt intryck, eftersom halsen hade stramats upp under hakan med hjälp av en övermålning. Också läpparna hade formats om och målats röda. En närmare granskning visar att det har funnits skador och slitage i färgytan som har täckts in och målats om. Efter rengöringen fick personen en något äldre framtoning.

Man kan undra hur denne Mr. Woodcock egentligen såg i slutet av 1700-talet. Reynolds gjorde också ett annat porträtt av samme herreman, men på den bilden har han ett något anorlunda utseende.

On the left, the painting before conservation. On the right, the painting after cleaning, before restoration.

The portrait was covered by brownish yellow varnish and the face and the background had been restored. The person looked young because the neck had been lifted by over-painting under the chin. Lips had also been reshaped and painted red. After cleaning, the person looked older.

What did this man called Woodcock look like at the end of the 18th century? We know of another painting of him by Reynolds, but the man in it looks slightly different from the one in this painting.

Gösta

141

GÖSTA SERLACHIUS Erik Burg Bergerille 12.5.1937

Valitettavasti minulla ei ole kiinnostusta Teidän tarjoamianne maalauskia kohtaan. Mielestääni ne ovat paljon vähemmän kiinnostavia kuin ne, joita aikaisemmin ehdotitte. Jos tulevaisuudessa löydätte jotain mielenkiintoista kohtuuuhintaista, harkitsen mieelläni.

GÖSTA SERLACHIUS till Erik Burg Berger 12.5.1937

Tyvärr har jag inget intresse för de målningar som Ni erbjuder mig. Jag finner dem betydligt mindre intressanta än de målningar som Ni föreslog tidigare. Om ni i framtiden hittar någonting intressant till ett rimligt pris, så beaktar jag det gärna.

GÖSTA SERLACHIUS to Erik Burg Berger 12.5.1937

Unfortunately I have no interest in the paintings You have offered to me. I find them much less interesting than the ones You suggested earlier. If You should find something interesting with a reasonable price in the future, I am happy to consider buying.

TUNTEMATON TAITEILIJА
OKÄND KONSTNÄR
UNKNOWN ARTIST

Nuoren naisen muotokuva, 1562
Porträtt av en ung dam
Portrait of a Young Woman

öljy puulle / olja på trä / oil on panel, 48,5 x 34,5 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
141

S 65

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 25.5.1909

Tutkittuani raha-asioitani, huomaan, että minulla ei juurikaan olisi varaa ostaa enempää tänä vuonna, mistä haluan ilmoittaa, ennen kuin matkustat ulkomaille. Olen nimittäin jo etukäteen käytänyt paljon ensi vuoden varoja tämän vuoden aikana tekemieni suurten ostojen vuoksi.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén i Stockholm 25.5.1909

Vid kalkulation öfver mina finanser, finner jag att jag icke just skulle hafva råd att köpa något vidare under detta år, hvarom jag vill underrätta innan du res ut. Jag har nämligen dragit mycket redan på nästa år genom de stora inköp jag gjort under detta.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 25.5.1909

After looking into my finances, I notice that I really could not afford to buy any more this year, which I wish to let you know before you travel abroad. I have already moved quite a lot for next year because of the big purchases I have made this year.

CORNELIS VAN DER VOORT
Antwerpen? / Antwerp n. / c. 1576–1624 Amsterdam

Nuoren naisen muotokuva
Porträtt av en ung dam
Portrait of a Young Woman

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 122 x 90 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 65

Gösta

449

GÖSTA SERLACHIUS Erik Burg Bergerille 20.10.1938

Mikäli teillä on oikeasti hyvä ja aito maalaus, olisin kiitollinen, jos voisitte lähettää sen minulle katsottavaksi, mutta olisin oikein kiitollinen jos saisin etukäteen valokuvan teoksesta hintatietoineen.

GÖSTA SERLACHIUS till Erik Burg Berger 20.10.1938

Men om Ni har en riktigt bra och äkta målning, vore jag tacksam om Ni kunde sända den till mig för påseende, men jag vore mycket tacksam, om jag därförinnan kunde få ett fotografi av verket med uppgift om priset.

GÖSTA SERLACHIUS to Erik Burg Berger 20.10.1938

If you really have a good and genuine painting, I would be grateful if you could send it to me for inspection, but I would be most grateful if I could get a photo of the painting with the price beforehand.

**TUNTEMATON TAITEILJA
OKÄND KONSTNÄR
UNKNOWN ARTIST**

**Miehen muotokuva, 1500-luku
Mansporträtt, 1500-talet
Portrait of a Man, 1600th century**

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 122 x 99 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
449

Ostettu Louis Richteriltä Lontoosta vuonna 1937.

Louis Richter GÖSTA SERLACHIUKSELLE 22.5.1938

Pyydätte minua antamaan Teille jokaisen minulta ostamani taulun historian. Kovin miehelläni tämän tekisin, mutta pelkäänpä että se ei ole helppo tehtävä, ainakaan tällä hetkellä. Olen ostanut satoja tauluja viime vuosien aikana ja olen aina valinnut vain parhaat Teille. Ymmärrätte varmaan kuinka vaikeaa niiden historiallisten tietojen selvittäminen on näin kauan jälkikäteen.

Olen ostanut suuren osan tauluistani Britannian saarten eri kreivikunnista, enkä ole koskaan vaivautunut selvittämään niiden historiaa, mikä aina vaatii niin paljon lisääikää, -vaivaa ja kustannuksia.

Köpt av Louis Richter i London 1937.

Louis Richter till GÖSTA SERLACHIUS 22.5.1938

Ni ber mig ge Er proveniensen för var och en av de tavlor som Ni köpt av mig. Jag skulle mycket gärna stå till tjänst, men är rädd att det inte låter sig göras särskilt lätt, åtminstone inte just nu. Under de senaste åren har jag köpt hundratals tavlor och alltid valt ut endast de bästa åt Er. Ni inser säkert hur svårt det skulle vara att klarlägga verkens proveniens så här långt efteråt.

En stor del av tavorna har jag köpt från olika grevskap på de brittiska öarna. Jag har aldrig besvärat mig om att utreda proveniensen, eftersom detta alltid kräver så mycket extra tid och möda – för att inte tala om kostnader.

Aquired from Louis Richter in London 1937.

Louis Richter to GÖSTA SERLACHIUS 22.5.1938

You ask me to give you the history of all the pictures you have bought from me in the past. I should be only too glad to meet this request but am afraid that it will not be easy task, at any rate just present. I have bought hundreds of pictures during the last few years, and have always selected only the best of them for you. You will understand, however, how difficult it is to trace details of their histories after a considerable lapse of time.

A great many of my pictures have been purchased in different counties of the British Isles, and I have never troubled to ascertain their histories, which always entails so much extra time, trouble and expense.

GIOVANNI ANTONIO FASOLO

Mandello del Lario (Como) n. / c. 1530–1572 Vicenza

18-vuotiaan venetsialaisen ylhäisönaisen muotokuva, 1570-luvun alku

Porträtt av en förnäm venetianska vid 18 års ålder, 1570-talets början

Portrait of a Venetian Noble Woman at the Age of 18, beginning of the 1570s

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 120 x 92,5 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

286

GIOVANNI ANTONIO FASOLO

18-vuotiaan venetsialaisen ylhäisönaisen muotokuva,
1570-luvun alku

Porträtt av en fornäm venetianska vid 18 års ålder,
1570-talets början

Portrait of a Venetian Noble Woman at the Age of 18,
beginning of the 1570s

Teksti: Maija Santala

1.

Kuvassa 1 on päivänvallossa kuvattu yksityiskohta kädestä. Vasemmalla olevat harmaa viitta, käsi, vihreä pöytäliina ja verhon alareuna eroavat selvästi sivellintekniikaltaan muusta maalauksesta.

Kuvassa 2 on UV-reflektiokuva, jossa korostuu käden alueen erilainen maalaustapa. Tämä viittaa myöhempään päälemaalaukseen.

Kuva 3 on maalauksesta otettu röntgenkuva, jossa näkyy syy käden alueen muutokseen. Naisen käsi on alun perin levänyt vieressä kuvatun henkilön olkapäällä.

Maalaus on ollut kaksoismuotokuva, josta naisen muotokuva on irrotettu itsenäiseksi teokseksi. Tässä yhteydessä vasen reunan sommiteltiin uudestaan ja naisen nykyinen käsi maalattiin alkuperäisen osan päälle.

2.

3.

Bild 1 visar en detalj av målningen fotograferad i dagsljus. Den grå manteln, kvinnans hand, den gröna bordduken och nedre kanten av draperiet till vänster är utförda med klart annorlunda penselföring än resten av målningen.

Bild 2 är en UV-reflexionsbild som framhäver skillnaden i målningssättet och antyder att det rör sig om en senare övermålning.

Bild 3 är en del av ett röntgenfotografi av målningen. Där ser man varför handpartiet har målats om. Kvinnans hand vilade tidigare på axeln till en person som fanns avbildad på hennes högra sida.

Målningen var ursprungligen ett dubbelporträtt, ur vilket kvinnoporträtet har lösgjorts till ett fristående verk. Samtidigt har man ändrat kompositionen i tavlans vänstra kant och kvinnans hand har flyttats till sitt nuvarande läge.

Picture 1, we can see a detail of a hand photographed in daylight. The grey cloak, the hand, the green tablecloth and the bottom half of the curtain have clearly been painted with a different brush technique than the rest of the painting.

Picture 2 with UV reflection, emphasises the different way of painting in the area of the hand. This suggests that the area has been painted over at a later stage.

Picture 3 is an X-ray of the section and clearly shows the reason for the changes in the area of the hand. The hand of the woman has originally rested on the shoulder of the person next to her.

The painting has been a double portrait, with the woman's portrait detached as an independent picture. At this stage, the left side was composed again and the curr

S 103

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 27.03.1909

Samoin kuin viime kerralla pyydän sinua ottamaan Goudstikkeriltä yksityiskohtaisen kuitin, sekä olen kiitollinen, jos saisim kaikki tauluihin kuuluvat todistukset, sillä oletan, ettet ole tyytyntyn hänen suusanallisesti antamiinsa tietoihin vaan että olet todella nähty todistukset.

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 3.4.1909

Ne kauniit muotokuvat ovat nyt onnellisesti täällä, sanon onnellisesti, koska nehäni oli erehdyskessä vakuutettu täällä ainoastaan 22.000 frangin arvosta, kuten ilmenee 30. maaliskuuta pääväystäni kirjeestäni.

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 27.03.1909

I likhet med förra gången ber jag dig att af Goudstikker taga ett specificeradt Kvitto, äfvenså är jag tacksam att få alla till taflorna hörande intyg, ty jag antager att du ej nöjt dig med hans muntliga uppgifter utan verkligen sett intygen.

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 3.4.1909

De vackra porträtten äro nu här lyckligen, jag säger lyckligen, emedan de ju genom missförstånd endast voro försäkrade för 22.000 francs här, såsom framgår af mitt bref 30 Mars.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 27.03.1909

Like last time, I ask you to get a detailed receipt from Goudstikker, and I would be grateful if I could get all certificates relating to the paintings, because I assume that you have not relied only on information he has given you verbally but that you have really seen the certificates.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 3.4.1909

The beautiful portraits are now happily here; I say happily because they were accidentally insured only for 22.000 francs here, as I state in my letter of 30 March.

JAN ANTHONISZ. VAN RAVESTEYN

Haag / The Hague 1570–1657 Haag / The Hague

Maria Odilia Buys, 1628

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 63 x 55 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 103

Hankittu Bertel Hintzen kautta Moskovasta 1934.

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 7.8.1934

Olen saanut Sinun 3. pnä päävätyn kirjeesi ja aion huomenna lähetettyä sinulle juuri saamani kaksi taulua Vinckeboonsilta ja Coninxloolta, Ravesteynin muotokuvan sekä näkymän Castiglionen Bacchus-juhlasta.

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 28.11.1934

Hyvitykseni hankkimastasi Ravesteyn-muotokuvasta, johon myös minä olen tyytyväinen, olen maksanut tilillesi 1000:-. Eiköhän pitäisi tehdä niin, että kun Sinä seuraavan kerran olet aikeissa matkustaa Leningradiin, ilmoitathan asiasta minulle, jotta voin käydä läpi vanhojen vaatteiden garderobiani, jolloin saataisin sillä keinoin mahdollisesti saada omistukseeni hyviä taideteoksia huokeaan hintaan. Sinä voit suhtautua tähän leikkipuheena tai totena, miten parhaaksi näet.

Inköpt genom Bertel Hintzes förmedling i Moskva 1934.

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 7.8.1934

Jag har fått Ditt brev av den 3 ds och skall i morgon låta tillsända Dig de två tavlorna av Vinckeboons och Coninxloo, porträttet av Ravesteyn samt Bachusfesten av Castiglione, som jag just nu fått.

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 28.11.1934

Som tillskott för Ravesteyn-porträttet, vilket även jag är nöjd med, har jag krediterat Dig med Fmk 1.000:-. Vore det icke skäl att Du nästa gång Du far till Leningrad skulle underrätta mig, så att jag kunde få gå igenom min garderob av gamla kläder, då jag möjligen härigenom kunde komma mig till goda konstverk på ett billigt sätt. Du kan taga detta som skämt eller alvar, huru Du gottfinner.

Acquired through Bertel Hintze in Moscow 1938.

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 7.8.1934

I received your letter dated on the 3rd, and I shall have sent to you two paintings that I have just acquired by Vinckeboons and Coninxloo, a portrait by Ravesteyn and a scene of a feast of Bacchus by Castiglione.

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 28.11.1934

I have paid 1,000 on your account as remuneration for the Ravesteyn portrait that you acquired and that I am very pleased with. I think that you should let me know when you travel to Leningrad the next time, so that I could go through my wardrobe of old clothes which might help me get good works of art for a bargain price. You can take this in jest or seriously, as you see fit.

JAN ANTHONISZ. VAN RAVESTEYN
Haag / The Hague n. / c. 1570–1657 Haag / The Hague

**Hollantilaisen hovimiehen muotokuva
Porträtt av en holländsk hovman
Portrait of a Dutch Courtier**

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 56 x 45 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
460

Gösta

439

Hankittu Louis Richterin kautta Lontoosta 1938.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille Lontooseen 28.5.1938

Mitä tulee Teidän minulle myymienne taulujen historioihin, olen erittäin iloinen milloin tahansa pystytte lähettämään niitä minulle, koska minulle on erittäin tärkeää saada tiedot tulevaan museooni.

Inköpt genom Louis Richters förmedling i London 1938.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter i London den 28 maj 1938

Vad gäller proveniensen för de tavlor Ni har sålt till mig, vore jag mycket tacksam för denna information närmelst Ni har möjlighet att skicka den, eftersom den är viktig med tanke på mitt kommande museum.

Acquired through Louis Richter in London in 1938.

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter in London 28.5.1938

With regard to receiving from you a history of the pictures you have sold to me, I am very pleased whenever you will send me this, as it is most urgent for me to have it for my coming museum.

CASPAR NETSCHER

Heidelberg 1639–1684 Haag / The Hague

Lapsiryhmä

Barngrupp

Group of Children

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 125, 5 x 183 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

439

S 54

DAVID VON KRAFFT

Hampuri / Hamburg 1655–1724 Tukholma / Stockholm

**Holstein-Gottorpin herttua Karl Fredrik lapsena
Hertig av Holstein-Gottorp, Karl Fredrik som barn
Duke of Holstein-Gottorp, Karl Fredrik as a Child**

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 130 x 91 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 54

Henryk Bukowski PAUL SINEBRYCHOFFILLE 6.12.1899

Mitä tulee Nro 2:een, joka kuvaaa Kaarle XII:sta pojana, saan valmistaa Arvoisaa Herraa siihen, että se tulee hyvin kalliaksi. Kaikki, jotka näkevät sen, sanovat, että se on yksi af Ehrenstrahlin mielenkiintoisimmista töistä. [...] Professori Cederström on ehdottanut, että Museo (Nationalmuseum) ostaisi sen, mutta se ei ole paha kilpailija, pahempi on Kreivitär von Hallwyl, joka myös haluaisi sen ja on hyvin itsepäinen, kun hän haluaa saada jotakin [...]

PAUL SINEBRYCHOFF Henryk Bukowskille Tukholmaan 8.12.1899

Käyttäen tilaisuutta hyväkseni muistutan Arvoisaa Herraa siitä, että vaimoni haluaa tämän kuun 12. päivän huutokaupasta välittämättä Nro 2:n (Kaarle XII lapsena) ja Nron 61 (juomakannu 1600-luvulta).

Henryk Bukowskin kirje PAUL SINEBRYCHOFFILLE 25.12.1899

Kreivitär v. H. on nyt jälkeenpäin harmissaan siitä, että hän antoi nro 2:n mennä, sillä kaikki sanovat hänelle, että se oli yksi af Ehrenstrahlin mielenkiintoisimmista muotokuista. [...] Karl XII lapsena on alunperin kuulunut Piperin suvulle ja periytynyt kirkkoherra von Ternstedtille Lekåsaan.

Paul Sinebrychoff osti teoksen Ehrenstrahlina, mutta nykyisin taiteilijana pidetään David von Kraffttille.

Henryk Bukowski till PAUL SINEBRYCHOFF 6.12.1899

Hvad beträffar Nr 2 Carl XII som gosse, får jag förbereda H.H. på att den blir mycket dyr. Alla som ser den säger att det är ett bland de intressantaste af Ehrenstrahls arbeten. [...] Professor Cederström har föreslagit att Museum (Nationalmuseum) skulle inköpa den, men det blir ingen svår konkurrent, varre blir Grefvinna von Hallwyl som spekulerar också på den och är mycket envis när hon vill hafva något [...]

PAUL SINEBRYCHOFF till Henryk Bukowski i Stockholm 8.12.1899

Begagnande tillfället tager jag mig härmed friheten påminna H.H. om att min Fru nödvändigt vill hafva Nr 2 (Carl XII som barn) och Nr 61 (dryckeskanna fr. 1600-talet) från auktionen den 12 dennes.

Henryk Bukowski till PAUL SINEBRYCHOFF 25.12.1899

Grefvinna v. H. är nu efterat förargad att hon släpptte Nr 2, ty alla säger henne att det var ett bland de intressantaste porträtt af Ehrenstrahl. [...] Carl XII som barn har

ursprungligen tillhört Piperska slägten och genom arf kommit i Kyrkoherde von Ternstedt i Lekåsa ego.

Paul Sinebrychoff köpte detta porträtt i tron att det var ett verk av Ehrenstrahl. Numera är det tillskrivet David von Krafft.

Henryk Bukowski to PAUL SINEBRYCHOFF 6.12.1899

As for number 2, as Karl XII as a boy, I should prepare you, dear Sir, that it will be very expensive. Everybody who sees it say that it is one of af Ehrenstrahl's most interesting works. [...] Professor Cederström has proposed that the Museum (Nationalmuseum) should buy it but it is not a serious competitor; more serious is Countess von Hallwyl who also would like to have it and can be very determined when she wants something [...]

PAUL SINEBRYCHOFF to Henryk Bukowski in Stockholm 8.12.1899

I would like to take this opportunity to remind you, dear Sir, that my wife absolutely wants to have number 2 (Karl XII as a child) and number 61 (a jug from 17th century) from the auction of 12th this month.

Henryk Bukowski to PAUL SINEBRYCHOFF 25.12.1899

Countess v. H. is now very unhappy afterwards that she let number 2 go, because everybody is telling her that it was one of af Ehrenstrahl's most interesting portraits. [...] Karl XII as a child originally belonged to the Piper family and was handed down to parson von Ternstedt in Lekåsa.

Paul Sinebrychoff bought the painting as an Ehrenstrahl. Now the work considers to be by David von Krafft.

PAUL SINEBRYCHOFF Karl Börjessonille Tukholmaan 28.1.1901

[...] pitää paikkansa, että keräilen ruotsalaisten ja suomalaisten mestareiden miniatyyri-muotokuvia 1600- ja 1700-luvuilta, sekä mahdollisesti myös 1800-luvun alusta. Mutta haluan ainoastaan saada sellaisia, jotka ovat hienoja ja erittäin hyvin säilyneitä. Siihen, kuka työn on tehnyt, kiinnitän vähemmän huomiota kunhan hän on tunnettu, sillä minulla on jo useimmat ruotsalaiset miniatyrimaalariit edustettuina kokoelmassani. Itsestään selvää on, että suosin sellaisia nimia kuten Elias Brenner, P.A. Hall, Lafrensen nuorempi. Pyydänkin nyt teiltä kuvailevaa luetteloa kokoelmanstanne siinä tapauksessa jos teillä on kokonainen sellainen ja samalla hintatiedot, joista void valita ne jotka minua kiinnostavat. Ne voi sitten lähettää minulle niin kuin muutkin ruotsissa olevat myyjät tekevät.»

PAUL SINEBRYCHOFF till Karl Börjesson i Stockholm 28.1.1901

[...] det nog äger sin riktighet att jag samlar miniatyrporträtt af svenska och finska mästare från 1600 och 1700 talen, möjligen äfven från början af 1800 talet, men jag vill endast hafva sådana som äro fina och skäligen väl bibehållna. Hvilken mästare som målat bilden fäster jag mig mindre vid, blott han är känd, ty jag har redan de flesta svenska miniatyrmålare representerade i min samling. Själfallet föredrager jag likväld namn sådana som Elias Brenner, P. A. Hall och Laffrensen d. y. Jag utber mig en beskrifvande förteckning öfver Eder samling, ifall Ni har en hel sådan, samt prisuppgifter, hvarpå jag skall välja ut dem, på hvilka jag reflektar. Dessa kunde ju sedermera sändas åt mig till påseende ty så brukar öfriga säljare i Sverige göra.

PAUL SINEBRYCHOFF to Karl Börjesson in Stockholm 28.1.1901

[...] it is true that I collect miniature portraits of Swedish and Finnish masters from the 17th and the 18th centuries, possibly also from the beginning of the 19th century. But I only wish to acquire ones that are fine and very well preserved. I pay less importance to who the paintings are made by as long as the artists are known because most of the Swedish miniature painters are already represented in my collection. It goes without saying that I favour names such as Elias Brenner, P.A. Hall, Lafrensen the Younger. I would now like to ask you to send me a descriptive list of your collection in case you have a complete one, and at the same time the list of prices, so I can choose the ones that interest me. You can then send them to me as other dealers in Sweden do.”

DAVID VON KRAFFT

Hampuri / Hamburg 1655–1724 Tukholma / Stockholm

Metsästäjä (Kaarle XI?) koirineen**Jägare (Karl XI?) med hundar****Hunter (Karl XI?) with his dog**

vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

CÉCILIA DUCHENÉ

Varsova / Warszawa / Warsaw 1771–1801 jälkeen / efter / after

Gustaf Mauritz Armfelt ja Saganin prinsessa, 1801**Gustaf Mauritz Armfelt och prinsessan av Sagan****Gustaf Mauritz Armfelt and Princess of Sagan**

vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

LORENTZ SPARRGREN

Göteborg / Gothenburg 1763–1828 Tukholma / Stockholm

Anna Carolina Willman

vesiväri ja guassi paperille / akvarell och gouache på papper / watercolour and gouache on paper
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

PETER ADOLF HALL

Borås 1739–1793 Liège

Nuoren naisen muotokuva**Porträtt av en ung dam****Portrait of a Young Lady**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**PETER ADOLF HALL**

Borås 1739–1793 Liège

Nuoren miehen muotokuva**Porträtt av en ung herre****Portrait of a Young Man**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**JOHAN GEORG HENRICHSEN**

Göteborg / Gothenburg 1707–1779 Tukholma / Stockholm

Kuningas Kustaa III, kopio Roslinin mukaan**Kung Gustaf III, kopia efter Roslin****King Gustaf III, a copy after Roslin**

emali / enamel

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

PIERRE SIGNAC

Pariisi? / Paris? n. / c. / c.1624–1684 Tukholma / Stockholm

Nuoren miehen muotokuva, n. 1665**Porträtt av en ung man, c. 1665****Portrait of a Young Man, c. 1665**vesiväri ja guassi pergamentille / akvarell och gouache på kort / watercolour and gouache on vellum
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**ALEXANDER COOPER**

Lontoo / London 1605–1660 Tukholma / Stockholm

Kreivitär Bonde**Grevinnan Bonde****Countess Bonde**vesiväri ja guassi pergamentille / akvarell och gouache på pergament / watercolour and gouache on vellum
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**ELIAS BRENNER**

Isokyrö / Storkyro 1647–1717 Tukholma / Stockholm

Kaksi miesmuotokuvaa kehystetty kantasormukseen**Två mansporträtter inramade i klackringen****Two portraits of men mounted on signet ring**

vesiväri ja guassi / akvarell och gouache / watercolour and gouache

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

OLOF ARENIUS

Bro 1700–1766 Tukholma / Stockholm

Rouva Eva Ekeblad**Fru Eva Ekeblad****Madam Eva Ekeblad**

öljy pahville / olja på papp / oil on board

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

OLOF ARENIUS

Bro 1700–1766 Tukholma / Stockholm

Valtaneuvos Clas Ekeblad**Riksrådet Clas Ekeblad****Privy Councillor Clas Ekeblad**

öljy pahville / olja på papp / oil on board

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

PETER ADOLF HALL

Borås 1739–1793 Liège

Kamreeri Johan Gottlob Brusell, n. 1785**Kamrer Johan Gottlob Brusell, c. 1785****Chief Accountant Johan Gottlob Brusell, c. 1785**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**NICLAS LAFRENSEN, NUOREMPI / D. Y. / THE YOUNGER**

Tukholma / Stockholm 1737–1807 Tukholma / Stockholm

Naisen muotokuva**Porträtt av en dam****Portrait of a Lady**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**GIOVANNI DOMENICO BOSSI**

Trieste 1767–1853 München / Munich

Pormestari Nelander, 1800**Borgmästare Nelander****Mayor Nelander**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**LORENTZ SPARRGREN**

Göteborg / Gothenburg 1763–1828 Tukholma / Stockholm

Bernhard Sparrgrenvesiväri ja guassi paperille / akvarell och gouache på papper / watercolour and gouache on paper
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum**CORNELIUS HÖYER**

Helsingør / Helsingör / Helsingør 1741–1804 Kööpenhamina / Köpenhamn / Copenhagen

Tanssijatar Giovanna Bassi**Dansösen Giovanna Bassi****Dancer Giovanna Bassi**vesiväri ja guassi norsunluulle / akvarell och gouache på elfenben / watercolour and gouache on ivory
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

Lempiaiheet

Jokaisen vakavasti otettavan keräilijän kokoelmaan pitäisi kuulua esimerkkejä maalaustaideteen eri aihepiireistä. Vaikka maisemamaalauskset eivät erityisesti puhutteleetkaan Gösta Serlachiusta, hänen kokoelmanmassaan on myös tämä lajityyppi edustettuna. Serlachius oli sen sijaan aidosti kiinnostunut laatualueista, mytologisista aiheista ja uskonnollisesta taiteesta. Paul Sinebrychoff puolestaan arvosti myös alankomaalaista maisemataiteilijoita. Vuonna 1909 hän osti Jan van Goyenin talvisen merimaiseman ja pitää sitä sen vuoden parhaimpana taidehankintanaan.

Favoritmotiv

Varje seriös konstsamlares samling förväntas innehålla exempel på olika motivkretsar. Därför är också landskapsmåleriet representerat i Gösta Serlachius samling, trots att han inte var särskilt intresserad av landskapsmåleri. I stället hade han ett genuint intresse för genrebilder och målningar med mytologiska och religiösa motiv. Paul Sinebrychoff däremot uppskattade också det nederländska landskapsmåleriet. Jan van Goyens vintriga havslandskap *Stormigt hav*, som han köpte 1909, betraktade han som sitt bästa konstköp under det året.

Favourite themes

The collection of every serious collector should include examples of different themes. Although Gösta Serlachius was not particularly interested in landscapes, they are also represented in his collection. Instead, he was genuinely interested in genre paintings, mythological topics and religious art. Paul Sinebrychoff, however, admired Dutch landscape artists. In 1909, he bought a winter seascape by Jan van Goyen and regarded it as his best acquisition of the year.

Vuonna 1934 ostettujen taulujen luettelointia: "Nainen ja joutsen, italialainen mestari". (Gösta Serlachiuksen taidesäätiön vuosikertomus 1934).

Erik Burg Berger on antanut 11.12.1935 päivätyn lausunnon, jossa maalausen tekijäksi todetaan Jan van Straet. (Serlachius-museoiden arkisto)

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 3.8.1934

Minusta on hyvin kiinnostavaa päästä näkemään nuo kaksi maisemamaalausta jotka Sinä olet hankkinut omistukseesi. Suoraan sanoen pelkään kyllä hieman, että en tule niistä kovin paljon pitämään, koska hyvin harvoin maisema on kyennyt herättämään ihailuni – etenkään silloin kun kyseessä on ollut vanhoja maalausia. Helpompaa on innostua esimerkiksi kauniista madonnasta, ja mieluummin minä ostan madonnan josta pidän, samaan hintaan kuin vaikkapa kolme muuta teosta, joita en ehkä voi todella arvostaa. [...] Muistaakseni säätiön hallitus oli yhtä mieltä myös siitä, että museon kannalta on parempi, ostaa harvoja todella hyviä teoksia kuin useampia, jotka saadaan halvalla.

Förteckningar över tavlor, inköpta år 1934. "Kvinna med svan, Italiensk mästare".
(Årsberättelsen för Gösta Serlachius konststiftelse 1934)

Erik Burg Berger konstaterar i sitt utlåtande av den 11 december 1935 att målningen är utförd av Jan van der Straet. (Serlachius-museernas arkiv).

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 3.8.1934

Det blir mycket intressant för mig att få se de två landskapstavlorna Du inköpt. Uppriktigt sagt är jag nog litet rädd för att jag icke kommer att tycka skilt mycket om dem, ty det har varit mycket sällan som landskap kunnat väcka min beundran – i synnerhet då det varit fråga om antika målningar. Lättare är det att bli entusiasmerad över t. ex. en vacker madonna, och hellre köper jag en madonna som jag tycker om, till samma pris t. ex. tre andra, vilka jag möjligen icke kan uppskatta riktigt. [...] Jag vill minnas, att stiftelsens principalråd även var elig om att det är bättre för museet att köpa ett fåtal verkliga goda pjeser än flera, som kunna erhållas billigt.

Listing of paintings bought in 1934: "Woman and Swan, an Italian master".
(Annual Report of the Gösta Serlachius Fine Arts Foundation 1934)

Erik Burg Berger has given a statement dated 11.12.1935 saying that the painting is done by Jan van Straet. (archives of the Serlachius Museums)

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 3.8.1934

I look forward to seeing those two landscapes you have acquired. To be honest, I fear a little that I shall not like them very much, because it is very rare that a landscape painting succeeds to arouse admiration in me – especially when it comes to old paintings. I find it easier to become excited about a beautiful Madonna, for example, and I prefer to buy a Madonna that I like for the same price as, for example, three pictures that I perhaps cannot truly appreciate. [...] I seem to remember that the board of the foundation agreed that it would be better for the museum to buy few very good works of art instead of several that we might get cheaply.

JAN VAN DER STRAET

Brugge / Brygge / Bruges 1523–1605 Firenze / Florens / Florence

Leda ja joutsen

Leda och svanen

Leda and the Swan

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 72,5 x 102 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

215

Hankittu Louis Richteriltä 1938.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille 22.12.1937

Samanaiskaisesti vahvistan myös sen että Te olette varannut minulle sen Lastmanin taulun, joka Teillä oli mukananne Helsingissä, ja että tuosta taulusta minun tulisi saada vielä Professori Boreniuksen asiantuntijalausunto.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille Lontooseen 28.5.1938

Haluaisin myös mainita tässä yhteydessä, että minulla on mahdollisuus ostaa taulu, jonka sanotaan olevan Peter Lastman ja jonka näytitte minulle Helsingissä. Haluaisinkin siksi tietää, missä tämä taulu on.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille 22.11.1938

Haluaisin kovin mielelläni kuulla, missä lehdessä professori Borenus on julkaisut artikkelin Peter Lastman -taulustani. Voisitko olla niin ystävälinen, että soittaisitte hänenlelle ja kysyisitte siitä ja lähetäisitte minulle kopion tästä lehdestä.

Köpt av Louis Richter 1938.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter 22.12.1937

Samtidigt bekräftar jag även, att Ni för mig reserverat den tavla av Lastman, som Ni hade med Eder i Helsingfors, och borde jag även angående denna tavla få ett expertutlåtande av Professor Borenus.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter i London 28.5.1938

I detta sammanhang vill jag också nämna att jag har möjlighet att köpa den tavla som sägs vara ett verk av Pieter Lastman och som Ni visade mig under Ert besök i Helsingfors. Jag skulle därför vilja veta var tavlan befinner sig nu.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter 22.11.1938

Jag är mycket angelägen om att få veta i vilken tidskrift professor Borenus har publicerat sin artikel om min Pieter Lastman-tavla. Kunde Ni vänligen ringa upp honom för att ta reda på saken och skicka mig en kopia av tidskriften.

Purchased from Louis Richter 1938.

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter 22.12.1937:

I would like to confirm at the same time that you have reserved the Lastman picture you had with you in Helsinki for me and that I should still get an expert evaluation by Professor Borenus about it.

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter in London 28.5.1938:

In this connection I also wish to mention, that I have the option to buy the picture which is said to be Peter Lastman, and which you showed in Helsingfors. I should, therefore, want to know where this picture is.

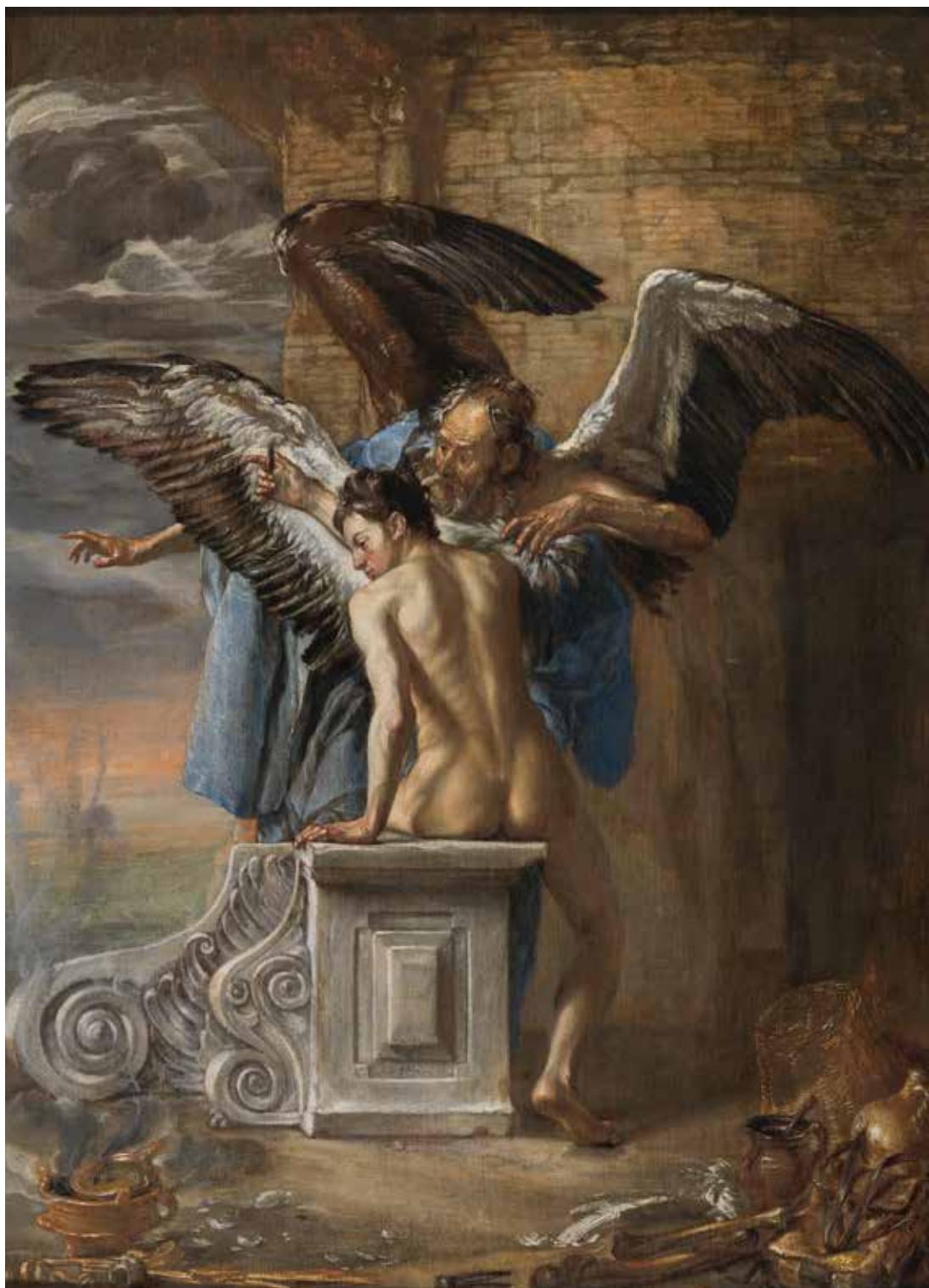
GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter 22.11.1938:

I should be very pleased to hear in which paper Professor Borenus has published an article about my picture of Peter Lastman. Could you not be kind enough to telephone him and ask him about it and send me a copy of the magazine in question.

PIETER LASTMAN
Amsterdam 1583–1633 Amsterdam

Daidalos ja Ikaros
Daedalus och Ikaros
Daedalus and Icarus

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 61 x 43 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
428

S 120

Sähke 1: PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 22.11.1908

Maksan kolmekymmentäviisuhatta frangia käteisenä Teniersistä [ja] Verspronckista yhdessä

Vastaa.

Sinebrychoff.

Sähke 2: PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 22.11.1908

Yritää tinkiä, mutta älä päästä käsistäsi Teniersiä [ja] Verspronckia.

Sähkötä.

Sinebrychoff.

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 22.11.1908

[...] Mikä saa Goudstikkerin hakeutumaan Pohjolaan kokoelmanneen? Mitkähän koreat taulut BudaPestiin jäivät? Parhaat tieteenkin, vain kuvitella.

Telegram 1: PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 22.11.1908

Betalar trettiofemtusen francs kontant för Teniers Verspronck tillsamman

Svara.

Sinebrychoff.

Telegram 2: PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 22.11.1908

Försök pruta, men släpp ej Teniers Verspronck.

Telegrafera.

Sinebrychoff.

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 22.11.1908

[...] Hvad har föranledt Goudsticker at söka sig upp till norden med sin samling? Hvad var det för grana taflor som stannade I BudaPest? Naturligtvis de bästa, kan jag tänka mig.

Telegram 1: PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 22.11.1908

Will pay thirtyfive thousand francs cash for Teniers [and] Verspronck together.

Reply.

Sinebrychoff.

Telegram 2: PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 22.11.1908

Try to haggle but don't let go Teniers [and] Verspronck.

Send telegram.

Sinebrychoff.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 22.11.1908

[...] What makes Goudsticker come to the North with his collection? I wonder what fancy paintings he left behind in BudaPest? The best naturally, I can imagine.

DAVID TENIERS, NUOREMPI / D. Y. / THE YOUNGER

Antwerpen / Antwerp 1610–1690 Bryssel / Brussels

Tupakoiva mies

Rökande man

Man Smoking His Pipe

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 30 x 22 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 120

Vatikaanin museossa on versio samasta Teniersin teoksesta. Irlannin Kansallisgallerian johtaja R. Langton Douglasin lausunto 25.4.1919:

"Kun vertaan tästä valokuvaa toiseen, joka esittää eversti Serlachiuksele kuuluvalaa samanaiheista teosta, voin empimättä todeta Vatikaanissa sijaitsevan teoksen jäljennökseksi eversti Serlachiuksen paneelista. Pidän Roomassa sijaitsevaa teosta joka suhteessa hei-kompana." (lausunto valokuvan takana, Serlachius-museoiden arkisto)

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 27.5.1938

Viitaten viime keskiviikon puhelinkeskusteluumme minä olisin erittäin kiitollinen, jos Sinä voisit ulkomaille matkustaessasi yrityä saada varmistetuksi taulujeni aitouden, mikäli mahdollista. Sen tähden lähetän ohessa koko joukon valokuvia, jotka tässä jäljempänä luettelen, koska pyrin tieteenkin varmistamaan, että saan ne kaikki takaisin.

14) Teniersin taulun aitous ei voitane kiistää.

I Vatikanmuseerna finns en annan version av samma komposition av Teniers. Utlåtande av R. Langton Douglas, direktör för Irlands nationalgalleri, daterat den 25 april 1919:

"När jag jämför detta fotografi med samma motiv som tillhör överste Serlachius, kan jag utan tvekan säga att Vatikanens tavla är en kopia av Överste Serlachius' tavla. Jag anger att tavlan i Rom är underlägsen denna i alla avseenden." (Utlåtande på baksidan av fotografiet, Serlachius-museernas arkiv)

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 27.5.1938

Åberopande vårt telefonsamtal senaste onsdag vore jag synnerligen tacksam om Du, då Du reser utrikes, om möjligt skulle försöka få äktheten av mina taylor bekräftad. Jag närluter därför en hel del fotografier, vilka jag härnedan uppräknar, då jag självfallet önskar kontrollera att jag får dem alla tillbaka.

14) Tavlan av Teniers kan väl icke förnekas.

The Vatican Museum has a version of the same composition by Teniers. A statement by R. Langton Douglas, director of the National Gallery of Ireland 25.4.1919:

"On comparing this photograph with that of the same subject belonging to Colonel Serlachius, I have no hesitation in pronouncing the Vatican picture to be a copy of Colonel Serlachius' panel. I consider the picture in Rome to be inferior in every respect." (statement behind a photograph, archives of the Serlachius Museums)

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 27.5.1938

With reference to our telephone conversation last Wednesday, I would be most grateful if you could try to certify the authenticity of my paintings, if possible, when you travel abroad. For this purpose, I am sending you a selection of photographs that I will list later, because, naturally, I want to assure that I will get them all back.

14) I believe there are no doubts about the authenticity of the Teniers painting.

DAVID TENIERS, NUOREMPI / D. Y. / THE YOUNGER

Antwerpen / Antwerp 1610–1690 Bryssel / Brussels

Filosofi, 1637

Filosofen

Philosopher

öljy puulle / olja på trä / oil on panel, 44 x 38,5 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

191

Hankittu Louis Richterin kautta Lontoosta 1937.

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 6.11.1937

Lievensin pää, taideetoksena samaa tasoa kuin Sinulla oleva teos, myytiin Bukowskilla 8000 kruunulla viime keväänä, kun minä olin siellä, [...]

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille Lontooseen 28.5.1938

Haluaisin myös muistuttaa Teitä siitä, että hallussanne Lontoossa on Lievensin pieni taulu, joka pitäisi restauroida. Jos taulu on valmis, olisin iloinen jos voisitte tuoda sen muukananne. Sikäli kun muistan, en ole saanut mitään asiantuntijalausuntoa tästä taulusta, mutta olen toisaalta maksanut siitä niin paljon, että sellainen olisi saatava ja siksi olisinkin iloinen jos Te – kun taulu on taas Englannissa – voisitte lähettää minulle professori Boreniuksen asiantuntijalausunnon.

Köpt genom Louis Richters förmedling i London 1937.

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

Ett huvud av Lievens av motsvarande kvalitet som Din bild sålde Bukowskis i våras, när jag var där, för 8,000 kronor, [...]

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter i London 28.5.1938

Jag vill också påminna Er om den lilla tavlan av Lievens som finns hos Er i London för restaurering. Om tavlan redan är färdig, skulle det glädja mig om Ni kunde ta den med Er. Sävitt jag minns, har jag ännu inte fått något expertutlåtande om den. Men jag har betalat så mycket för den att det bör gå att ordna med ett utlåtande, och eftersom tavlan nu en gång befinner sig i England vore jag glad om Ni kunde sända mig ett expertutlåtande av professor Borenius.

Acquired through Louis Richter in London in 1937.

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

A head by Lievens, of the same standard as your picture, was sold for 8,000 Krona at Bukowski when I was there last spring, [...]

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter in London 28.5.1938

I also wish to remind you that you have in your possession in London a small picture by Lievens, which ought to be restored. If the picture is ready, I should be pleased if you could bring it with you. As far as I can remember I have not received any expertise for this picture, but on the other hand I have paid so much for it, that I ought to get an expertise, and I should, therefore, be glad if you – when the picture once is in England – would send me an expertise by Professor Borenius.

JAN LIEVENS

Leiden 1607–1674 Amsterdam

Karvalakkiin pukeutunut vanhus

Gammal man i pälsmössa

Old Man with a Fur Hat

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 42 x 35,5 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

431

Maalaus kuului niiden neljän teoksen joukkoon, jotka Louis Richter lahjoitti Gösta Serlachiukseen Taidesäätiölle 1941.

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 7.8.1934

Olipa harmi ettet Sinä ennen lähtöäni sanonut, että et välitä maisemista (minun muistii ni oli pään vastoin painunut, että jonkin aikaa sitten sinä olin kovin innoissasi Brueghelin pyöreistä maisemista), jolloin olisin ihan varmasti voinut hankkia selkeitä figuurikuvia niiden sijaan, mutta minä katsoin, että nämä maisemahankinnat olivat niin tavattoman edullisia, ja sitten juuri se aihepiirihän puuttuu Sinun vanhemman ulkomaisen taiteen kokoelmanstäsi.

Denna målning är ett av de fyra verk som Louis Richter donerade till Gösta Serlachius konststiftelse 1941.

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 7.8.1934

Det var ju skada att Du inte innan jag reste sade att Du inte bryr Dig om landskap (jag hade tvärtom i minnet att Du för en tid sedan var mycket pigg på de runda Brueghel-landskapen) så hade jag helt säkert kunnat få rena figurbilder i stället, men jag ansåg att dessa landskapsinköp voro så ovanligt fördelaktiga och så saknas just detta inslag i Din samling av gammal, utländsk konst.

The painting was one of the four works of art that Louis Richter donated to the Gösta Serlachius Fine Arts Foundation in 1941.

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 7.8.1934

It is a shame that you did not say before I left that you do not care for landscapes (on the contrary, I seemed to remember that you recently were quite excited about the round landscapes by Brueghel), in which case I could certainly have purchased portraits instead, but I thought that these landscapes were so exceptionally inexpensive and, in addition, it is exactly this topic that is missing from your collection of old foreign art.

MICHAEL SWEERTS
Bryssel / Brussels 1624–1664 Goa

Kaksi miestä turkkilaisissa puvuissa, n. 1662
Porträtt av två man i turkisk dräkt, c. 1662
Portrait of Two Men in Turkish Attire, c. 1662

öljy puulle / olja på trä / oil on panel, 23 x 18 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
342

Paul ja Fanny Sinebrychoff matkustivat keväällä 1904 Tukholmaan ostamaan huonekaluja Bulevardilla olevaan kotiinsa. Samalla he ostivat tämän maalausen. Paul kiitti vielä jälkkäteen Sigrid Lindqvistia maalausen esittelystä.

PAUL SINEBRYCHOFF Sigrid Lindqvistille Tukholmaan 16.6.1904

Iloitsen sanoinkuvaamattomasti Palamedeszin sisäkuvasta. Kiitos, että näytitte sen meille ja että sain sen.

Paul och Fanny Sinebrychoff reste till Stockholm våren 1904 för att köpa möbler till hemmet på Bulevarden. Samtidigt köpte de denna målning. Paul tackade ännu efteråt Sigrid Lindqvist för att ha visat dem målningen.

PAUL SINEBRYCHOFF till Sigrid Lindqvist i Stockholm 16.6.1904

På interiören af Palamedesz fröjdar jag mig obeskrifligt. Tack för att ni visade den för oss och att jag fick den.

Paul and Fanny Sinebrychoff went to Stockholm in 1904 to buy furniture to their home at Bulevardi in Helsinki and bought this painting during the same trip. Paul thanked Sigrid Lindqvist afterwards for offering the painting to them.

PAUL SINEBRYCHOFF to Sigrid Lindqvist in Stockholm 16.6.1904

I am overjoyed about the interior by Palamedesz. Thank you for showing it to us and that I got it.

ANTHONIE PALAMEDESZ.

Delft 1601–1673 Amsterdam

Soittoa ja seurustelua, 1632

Musicerande sällskap

Musical Company

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 54 x 89 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 121

ANTHONIE PALAMEDESZ.

Soitto ja seurustelua, 1632
Musicerande sällskap
Musical Company

Teksti ja konservointi: Maija Santala

Vasemmanpuoleisessa kuvassa lakkia on poistettu oikealta puolelta ja sama tilanne näkyy viereisessä UV kuvassa. Siinä maalaus on valaistu UV säteilylähteellä ja kuvattu suotimen läpi, niin että vanha lakkakerros erottuu vaalean sinertävänä ja huoneen seinissä sekä lattiassa olevat tummat restauroinnit korostuvat.

Huoneen takaseinä vaikutti ennen lakanpoistoa epätasaiselta ja likaiselta. Lähemmässä tarkastelussa ilmenee, että läiskät ovat tummuneita restaurointeja ja seinällä roikkuvassa kartassa on runsaasti päälemaalaauksia. Maalaus yleissävy oli muuttunut kellanruskeaksi. Lakan ja tummien päälemaalausten poistaminen paljasti kauniit harmaat sävyt ja ikkunasta juhlivaan seurueeseen lankeavan valon.

Bilden till vänster visar tavlan efter det att ett område på högra sidan hade befriats från gammal färg. I UV-bilden till höger har tavlan belysts med ultraviolett ljus och fotograferats genom ett filter som får färgen att se blåaktig ut och framhäver de mörka retuscherna i vägg- och golvpartiet.

Innan färgen avlägsnades såg fondväggen ojämnn och smutigt ut. Vid närmare granskning ser man att fläckarna är mörknade retuscher och att kartan på väggen har målats över flera gånger. Hela målningen hade fått en gulbrun färgton. När färgen och de mörka övermålningarna har tagits bort, kan man se de vackra gråtonerna och dagsljuset som faller in genom fönstret och belyser det festande sällskapet.

The varnish has been removed from the right-hand side of the picture on the left, and on the right we can see the same situation in a UV image. The painting was lit with a UV light and photographed through a filter so that the old varnish appears light blue and the dark, restored areas on the walls and the floor become emphasised.

Before removal of the varnish, the back wall appeared uneven and dirty. Closer inspection reveals that the dirty patches are restored sections that have become darkened and that the map hanging on the wall has been painted over several times. The overall tint of the painting has become brownish yellow. Removal of the varnish and overpainted areas revealed beautiful grey tones and a light from the window falling over the celebrating group.

S 117

PAUL SINEBRYCHOFF Julius Kronbergille Tukholmaan 13.11.1907

Kauneimmat teokseni ovat kuitenkin hollantilaisia, ne ihastuttavat minua eniten.

PAUL SINEBRYCHOFF till Julius Kronberg i Stockholm 13.11.1907

Mina vakraste arbeten äro dock de holländska och af dessa tjasas jag mest.

PAUL SINEBRYCHOFF to Julius Kronberg in Stockholm 13.11.1907

My most beautiful works are the Dutch ones, they are the ones that enchant me the most.

SALOMON JACOBSZ. VAN RUYSDAEL

Naarden 1600/03–1670 Haarlem

Jokimaisema, Egmondin linnan raunio, 1641

Flodlandskap, slottet Egmonds ruiner

River Landscape with the Ruins of Castle of Egmond

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 80 x 119 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 117

S 119

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Firenzeen 18.6.1908

Frederik Muller & Co:lle (ei Müller) olin myös lähetänyt pyydetyn maksun. Oletan, että hän ei uskalla lähetää tauluja ennen sitä, koska hän ei tiedä, mikä mies minä olen. Hänen täytyisi vain pakata ne kunnolla. Sinä olet kai antanut hänelle kaikki ohjeet. Mitä kehyksiin tulee, olen pyytänyt häntä toimimaan etuni mukaisesti, minkä pitäisi olla tarpeksi, koska en ole nähtyn niitä.

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Florens 18.6.1908

Till Frederik Muller & Co (icke Müller) hade jag äfven sändt likvid på anhållan. Jag antar att han ej vågar sända af taflorna därforinnan, då han ej vet hvad för en karl jag är. Han må nu bara emballera dem ordentligt. Du har väl gifvit honom instruktioner i alla afseenden. Hvad ramarne beträffa, har jag bedt honom handla i mitt intresse, hvilket borde vara tillräckligt då jag ej sett dem.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Florence 18.6.1908

I had also sent the payment requested to Frederik Muller & Co (not Müller). I assume that he does not dare send the paintings before because he does not know what kind of a man I am. I only wish he will pack them properly. I expect you have given him the directions needed. As for the frames, I have just asked him to act to the best of my interests which should be enough because I have not seen them.

JAN VAN GOYEN

Leiden 1596–1656 Haag / The Hague

Myrskyinen merimaisema, 1655

Stormigt hav

Stormy Seascapes

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 110 x 159 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 119

Asetelmat

Asetelmilla oli itsestään selvä paikkansa taiteenkeräilijän kokoelmassa. Serlachius ta viehätti erityisesti ihmisiä kuvaavat teokset ja tämä näkyy myös hänen hankkimissaan asetelmissa. Sinebrychoffin pariskunta vieraili kreivitär von Hallwylin palatsissa Tukholmassa 1907 ja ihastui siellä asetelmamaalaauksiin. He ryhtyivät tämän jälkeen ostamaan myös asetelmia ja tavoittelivat erityisesti ihailemansa Willem Claesz. Heda maalaauksia.

Stilleben

Stilleben hade en självskriven plats i varje konstsamlares samling. Serlachius var speciellt intresserad av verk som avbildade människor, vilket framgår också av de stilleben han förvärvade till sin samling. Paret Sinebrychoff besökte 1907 grevinnan Hallwyls palats i Stockholm. Där blev de så förtjusta i hennes stillebensamling att de bestämde sig för att själva börja samla på stilleben, gärna av den beundrade konstnären Willem Claesz. Heda.

Still-lifes

Still-lifes had a clear role in an art collector's collection. Serlachius admired especially paintings of people and this can be seen in the still-lifes he collected. The Sinebrychoffs visited the palace of Countess von Hallwyl in Stockholm in 1907 and fell in love with still-lifes. After the visit, they started to buy still-lifes, too, and tried to find paintings particularly by Willem Claesz. Heda, whom they admired.

Hankittu Louis Richterin kautta Lontoosta 1938.

• **GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 3.9.1934**

Valitettavasti katson, että minun on pakko palauttaa hollantilainen lehmämaisemasi, koska mielestäni ei voi tulla kysymykseen, että minun museoni jollakin tavoin erikoistuisi tuonkaltaisiin vanhoihin hollantilaisiin maisemiin. Toivon kuitenkin, että Sinä voit edullisesti myydä taulun jollekin toiselle.

• **GÖSTA SERLACHIUS P. O. von Törnelle 18.1.1938**

Minä olen nyt ostanut jo niin monia flaamilaisen ja italialaisen pikku mestareiden töitä että ne saavat riittää joksikin aikaa, mutta kun taas totean että olosuhteeni sallivat taideteosten hankkimisen, haluan ottaa harkittavaksi vain todella huomattavia teoksia. Tällä ei sellaisiin luonnollisesti kaan pääse käsiksi, mutta Lontoossa on monenlaisia mahdollisuuksia.

Köpt genom Louis Richters förmedling 1938.

• **GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 3.9.1934**

Tyvärr anser jag vara tvungen returnera Ditt holländska kol landskap, då jag icke tycker att det kan bli fråga om, att mitt museum på något sätt skulle specialisera sig på dyliga gamla holländska landskap. Jag hoppas emellertid, att Du med fördel kan sälja tavlan åt någon annan.

• **GÖSTA SERLACHIUS till P. O. von Törne 18.1.1938**

Jag har nu redan köpt så många flamländska och italienska småmästares verk, att det kan vara nog för en tid, men då jag ånyo ser mig i tillfälle att förvärva konstverk, vill jag reflektera endast på verkligt framstående saker. Här kan man naturligtvis icke komma över sådana, men i London finnes det många möjligheter.

Acquired through Louis Richter in London in 1938.

• **GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 3.9.1934**

Unfortunately, I think I must return your Dutch landscape with cows, because I do not think that my museum could specialise in any way in that kind of old Dutch landscapes. I wish, however, that you will succeed in selling the painting to somebody else.

• **GÖSTA SERLACHIUS to P. O. von Törne 18.1.1938**

I have now bought so many paintings by minor Flemish and Italian masters that it will have to do for a while, and when I find myself in a position to buy more works of art again, I will only consider very significant works. Naturally, it is difficult to find such paintings here but London offers many opportunities.

GIUSEPPE RECCO

Napoli / Neapel / Naples 1634–1695 Alicante

Lintuja, asetelma

Stilleben med fåglar

Still Life with Birds

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 83 x 64 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

462

Gösta

499

GÖSTA SERLACHIUS Erik Burg Bergerille 20.10.1938

Mikäli teillä on oikeasti hyvä ja aito maalaus, olisin kiitollinen, jos voisitte lähettää sen minulle katsottavaksi, mutta olisin oikein kiitollinen jos saisin etukäteen valokuvan teoksesta hintatietoineen.

GÖSTA SERLACHIUS till Erik Burg Berger 20.10.1938

Men om Ni har en riktigt bra och äkta målning, vore jag tacksam om Ni kunde sända den till mig för påseende, men jag vore mycket tacksam, om jag därförinnan kunde få ett fotografi av verket med uppgift om priset.

GÖSTA SERLACHIUS to Erik Burg Berger 20.10.1938

If you really have a good and genuine painting, I would be grateful if you could send it to me for inspection, but I would be most grateful if I could get a photo of the painting with the price beforehand.

BARENT VERMEER

Haarlem 1659–1690/1702 (?)

Persikoita, viinirypäleitä ja viikunoita, asetelma, 1600-luvun loppu

Stilleben med persikor, vindruvor och fikon, slutet av 1600-talet

Still Life with Peaches, Grapes and Figs, end of the 17th century

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 76,5 x 64 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

499

S 114

Paul Sinebrychoff sai ostettua maalausken 1908 Amsterdamista. Jo vuosi ennen tätä hän oli kirjoittanut Tukholmaan Bukowskille.

PAUL SINEBRYCHOFF Sigrid Lindqvistille Tukholmaan 17.5.1907

Rouvan ei voi unohtaa kaunista v. Hallwylin kokoelmaa. Hän haluaa ehdottomasti hankkia 2 Hedan asetelmaa, toisen kultaisena ja toisen hopeisena, ja paikatkin niitä varten on jo valittu. Tehkää sen tähden mitä voitte asian hyväksi, mutta taulujen pitää olla kauniita.

Paul Sinebrychoff lyckades köpa målningen 1908 i Amsterdam. Året innan detta hade han skrivit till Bukowski i Stockholm.

PAUL SINEBRYCHOFF till Sigrid Lindqvist i Stockholm 17.5.1907

Min Fru vill icke kunna glömma den vackra v. Hallwylska samlingen. Hon vill nu nödvändigt hafva 2 stilleben, det ena i guld och den andra i silfver, af Heda och platserna för dem äro redan utsedda. Gör därför i den vägen hvad Ni kan, men dessa taflor måste vara vackra.

Paul Sinebrychoff managed to buy the painting in 1908 in Amsterdam. Already a year before he had written to Bukowski in Stockholm.

PAUL SINEBRYCHOFF to Sigrid Lindqvist in Stockholm 17.5.1907

My lady cannot forget the beautiful collection of v. Hallwyl. She absolutely wants to acquire two still-lifes by Heda, one in gold and one in silver, and we have already chosen places for them. So please do whatever you can to achieve this, but the paintings must be beautiful.

WILLEM CLAESZ. HEDA

Haarlem 1594–1680 Haarlem

Asetelma, 1637

Stilleben

Still Life

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 45 x 65 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 114

Maalaus kuului niiden neljän teoksen joukkoon, jotka Louis Richter lahjoitti Gösta Serlachiukseen taidesäätiölle 1941.

GÖSTA SERLACHIUKSEN taidesäätiön vuosikertomus 1940

Huolimatta siitä että tämä selonteko koskee vuotta 1940 hallitus ei voi jättää mainitsematta niitär arvokkaita lahjoituksia jotka Taidesäätiö on tänä vuonna (1941) saanut vastaanottaa herra Louis Richteriltä, nimiträin [...] Torinäkymä, maalannut Pieter Aertsen (s. 1508, k. 1573). Maalaus on tällä haavaa konservaattori J. Gebhardin hallussa, [...]

Mänttä, 12. maaliskuuta 1941.

Denna målning är ett av de fyra verk som Louis Richter donerade till Gösta Serlachius konststiftelse 1941.

Årsberättelsen för GÖSTA SERLACHIUS konststiftelse 1940

Oaktat denna berättelse gäller 1940 kan styrelse icke underläta att omnämna de värdefulla donationer, som Konststiftelsen under detta år (1941) fått mottaga av Herr Louis Richter, nämligen [...] Torgsen, utfört av Pieter Aertsen (f. 1508 d.1573). Tavljan finnes f. n. hos konservator J. Gebhard, [...]

Mänttä, den 12 mars 1941

The painting was one of the four works of art that Louis Richter donated to the Gösta Serlachius Fine Arts Foundation in 1941.

The Annual Report of the GÖSTA SERLACHIUS Fine Arts Foundation 1940

Despite the fact that this report relates to the year 1940, the board must mention the valuable donations the Fine Arts Foundation has received from Mr Louis Richter this year (1941), that is: [...] Market scene by Pieter Aertsen (born 1508, died 1573). The painting is with conservator J. Gebhard at the moment, [...]

Mänttä, 12 March 1941

PIETER AERTSEN

Amsterdam 1508–1575 Amsterdam

**Vihannes- ja riistanmyyjä
Grönsaks- och viltförsäljaren
Greengrocer**

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 114 x 90 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

340

GÖSTA SERLACHIUS Tancred Borenius till 10.2.1938

Kun minulla on aina ollut tapana ostaa vain tauluja joista itse pidän, meidän pitäisi voida järjestää asia siten, että minä saan valokuvan taulusta, jota Professori ehdottaa tai joka tapauksessa sähkeen, joka sisältää jonkinlaisen kuvauskseen taulusta. Sen jälkeen voin antaa Teille selvän päätöksen viivyttelemättä.

Olisiko kenties mahdollista, että me voisimme päästä sopimukseen jostakin kiinteästä, vuotuisesta palkkiosta, jonka minä maksaisin Professorille, riippumatta siitä ostanko väähän vai paljon.

Tancred Borenius, Lontoo, toukokuu 1938 (Serpachius museoiden arkisto)

[...] on mielestăni aito ja ”naisten puolimuotokuvien mestarille” tyypillinen.

GÖSTA SERLACHIUS till Tancred Borenius i London 10.2.1938

Då jag alltid haft för vana att köpa endast tavlor som jag själv tycker om, borde vi kunna ordna saken så, att jag får en fotografi av den tavla Professorn föreslår eller i varje fall ett telegram med någonslags beskrivning över tavlan. Jag skall då icke dröja med att ge Eder klart besked.

Vore det kanske möjligt att vi skulle komma överens om något fast, årligt arvorde, som jag skulle betala åt Professorn, oboroende av om jag köper litet eller mycket.

Tancred Borenius, London, maj 1938 (Serpachius-museernas arkiv)

[...] är enligt min åsikt ett äkta och karakteristiskt verk av ”Mästaren till de kvinnliga halvfigurerna”.

GÖSTA SERLACHIUS to Tankred Borenius in London 10.2.1938

As it is my custom to only buy paintings that I like myself, we would need to come to an arrangement in which I will receive a photograph of the painting proposed by Professor, or at least a telegram with some kind of a description of the picture. After this, I can give you a clear decision without delay

I wonder if it was possible to come to an agreement about a fixed, annual fee that I would pay to Professor, regardless of whether I buy a little or a lot.

Tancred Borenius, London, May 1938 (archives of the Serpachius Museums)

[...] is in my opinion a genuine & characteristic work by the “Master of the Female Half.lengths”

TUNTEMATON TAITEILIJAN
OKÄND KONSTNÄR
UNKNOWN ARTIST

Nuori nainen rukouskirja kädessään, 1520–1540 -luku

Ung dam med bönbok, 1520–1540-talet

Young Girl with a Prayer Book, 1520s–1540s

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 40 x 30 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

451

JUSEPE DE RIBERA

Játiva (Valencia) / Xàtiva (Valencia) 1591?–1652 Napoli / Neapel / Naples

Mies, viinipullo ja tamburiini, 1631**Man, vinflaska och tamburin****Man, a Wine Bottle and a Tambourine**

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 52,5 x 75 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
465**GÖSTA SERLACHIUS Tancred Boreniukseen Lontooseen 10.2.1938**

Olen ostanut suuren määän hollantilaisia, flaamilaisia ja italialaisia tauluja, ja olen sitä mieltä, että heidän kaltaistensa mestareiden työt soveltuivat parhaiten minun museoni kokoelmien täydentämiseen. Tietenkään minulla ei ole mitään myöskään jotakin hyvää espanjalaista maalausta vastaan. Sitä vastoin otaksun, että hyvien ranskalaisten taideteosten hinta nousee niin korkeaksi, että sellaisten hankintaa en voi harkita.

Tancred Borenius GÖSTA SERLACHIUKSELLE 21.2.1938

Viitaten 14. päivän kirjeeseeni, olen erittäin iloinen voidessani ilmoittaa Teille, että kierreltyäni Lontooon taidemarkkinoida voin kiertelyn ensimmäisenä hedelmänä tarjota Teidän kokoelmaanne Riberan, yhden Espanjan suurimman mestarin teoksen. Kyseessä on taulu miehestä, jolla on pullo ja tamburiini, kuten näkyy mukana seuraavasta valokuvasta. Taulu on täysin taiteilijalle tyypillinen, mutta onneksi siinä on myös taiteilijan aito signeeraus ja päiväys 1631. [...] Taulu on poikkeuksellisen sympaattista Riberaa, ilman hänen monille martyrikuvauskille tyypillistä kauheutta; pidänkin sitä minkä tahansa maailman parhaimmankin kokoelman arvoisena. Siitä huolimatta voin saada sen teille hyvin kohtuulliseen hintaan, koska olen saanut myyjän laskemaan hintaa 550 puntaan tämän ensin pyytämästä 600 punnasta, millä hinnalla tästä hienoa taulua täytyy pitää ”löytönä”.

GÖSTA SERLACHIUS till Tancred Borenius i London 10.2.1938

Jag har köpt en stor del holländska, flamländska och italienska taylor, och tror att mitt museum lämpligast kunde kompletteras med liknande mästarens arbeten. Naturligtvis har jag icke heller något emot något gott spansk arbete. Däremot förmadar jag att goda franska konstverk ställa sig så dyra, att jag icke kan reflektera på sådana.

Tancred Borenius till GÖSTA SERLACHIUS 21.2.1938

Med hävnisning till mitt brev av den 14:e kan jag med glädje meddela att mina efterspanningar på konstmarknaden i London har burit frukt. Till Er samling kan jag nu erbjuda ett verk av Ribera, en av de största spanska mästarna. Tavlorna föreställer en man med en flask och en tamburin, vilket framgår av det bifogade fotografiet. Tavlorna är mycket karakteristisk för konstnären och är tursamt nog även försedd med hans autentiska signatur och datering 1631. [...] Det här är ett ovanligt sympatiskt verk av Ribera, och innehåller inga av de gruvigheter som karakteriseras många av hans martyrschildringar. Jag anser det vara ett värdigt tillskott till vilken samling som helst, även den bästa i världen. Det oaktat kan jag skaffa den åt Er till ett mycket skäligt pris. Handlarens utgångspris var 600 pund, men jag har fått honom att gå ner till 550 pund, vilken för en tavla av denna kvalitet måste betraktas som ett ”kap”.

GÖSTA SERLACHIUS to Tancred Borenus in London 10.2.1938

I have bought a great many Dutch, Flemish and Italian paintings, and I think that works of such masters would be the most suitable additions to my collection. Naturally, I do not have anything against a good Spanish painting either. However, I assume that the price of good French works of art will be so high that I cannot consider buying those.

Tancred Borenus to GÖSTA SERLACHIUS 21.2.1938

Referring to my letter of the 14 th instant I have much pleasure in reporting to you that, as a first fruit of my looking round in the London art market, I can offer for your collection the work of one of the greatest of the Spanish masters, Ribera. This is the picture of a man with a flask and a tambourine reproduced on the accompanying photograph. The picture is thoroughly characteristic, but fortunately bears in addition the artist's authentic signature and the date 1631. [...] The picture is a singularly sympathetic Ribera, without any of the gruesomeness which characterizes his many scenes of martyrdom; indeed I consider it worthy of any of the greatest collections of the world. Nevertheless, I can obtain it for you at a very moderate price; for the dealer, having first asked £600. for it, I have beaten him down to £550., at which price this fine picture must be considered an "occasion".

Hankittu Louis Richterin kautta Lontoosta 1938.

GÖSTA SERLACHIUS Tancred Boreniusse 3.2.1938

Minun viime vuoden hankintani nousivat kylläkin useampaan sataantuhanteen Suomen markkaan, mutta ostin myös – kuten keräilijät usein tapaavat tehdä – huomattavasti yli varojeni. Missä määrin sama voi toistua tänä vuonna, sitä en pysty vielä sanomaan, ja luonnollisesti se riippuu myös siitä millaisia maalauskirjaa minulle tarjotaan.

Kun muutaman vuoden kuluttua ryhdyn rakentamaan museotani, minun täytyy tietenkin myös rajoittaa taideostojani, koska silloin varani menevät kokonaan rakentamiseen.

Köpt genom Louis Richters förmedling 1938.

GÖSTA SERLACHIUS till Tancred Borenius i London 3.2.1938

Mina förvärv senaste år uppgingo visserligen till många hundratusen finska mark, men jag köpte även – såsom samlare ofta brukar göra – betydligt över mina tillgångar. Huruvida detta kan upprepas i år kan jag icke ännu säga, och det beror naturligtvis även på de taylor som erbjudas mig.

Då jag efter några år börjar bygga mitt museum, måste jag självfallet även inskränka mina konstköp, ty då gå mina medel helt och hållet till byggnaden.

Acquired through Louis Richter in London in 1938.

GÖSTA SERLACHIUS to Tancred Borenius 3.2.1938

It is true that the value of my purchases last year rose up to several hundreds of thousands of Finnish Marks but I also – like many collectors tend to do – spent considerably above my means. To what extent I can repeat this this year I cannot say yet, and it naturally depends on what kind of paintings will be offered to me.

When I shall start building my museum in a few years' time, I shall naturally have to limit my art purchases because all my funds will then go for the building work.

ABRAHAM SUSENIER
Leiden n. / c. 1620–1667 Dordrecht

Pokaali ja sitruuna, 1662
Stilleben med pokal och citron
Still Life with a Cup and a Lemon

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 48,5 x 40 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
489

ABRAHAM SUSENIER

Pokaali ja sitruuna, 1662

Stilleben med pokal och citron

Still Life with a Cup and a Lemon

Teksti, valokuvat sekä teoksen konservointi ja restaurointi:

Consart Oy / Minna Matis ja Olli Poijärvi

Röntgenkuva: Metropolia AMK / Heikki Häyhä

1

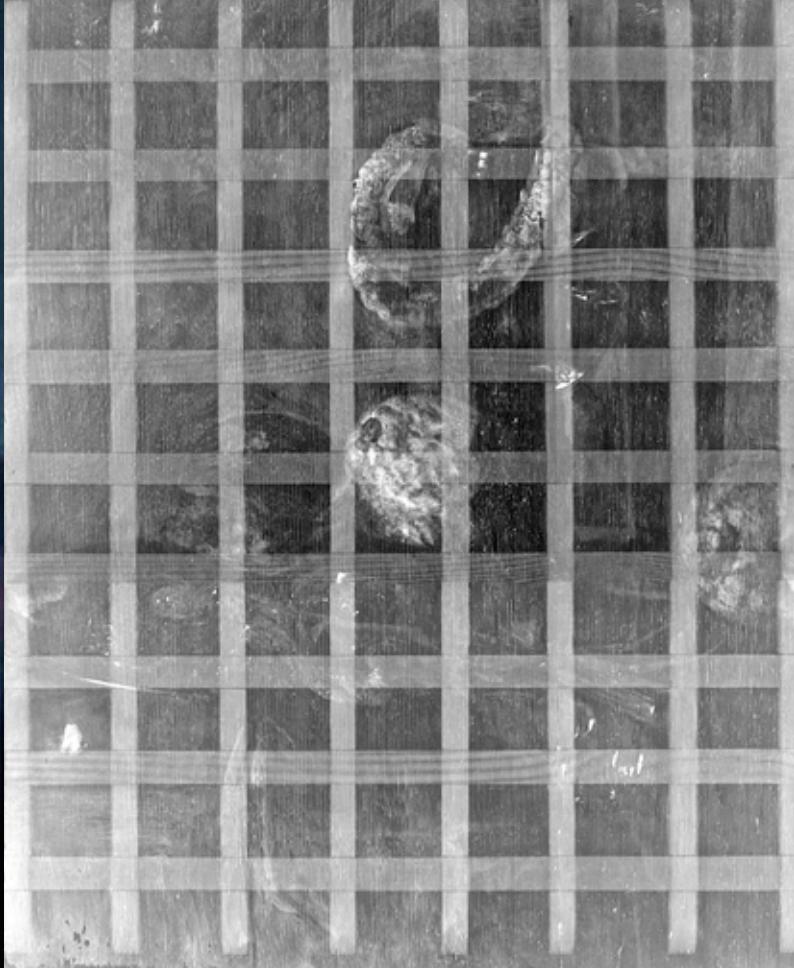
Teos ennen konservointia päivänvalossa. Alustavissa tutkimuksissa heräsi epäily, että ainakin punaisen pöytäliinan alueella on tehty laajoja korjailu- tai päälemaalauskia. (1)

UV-valossa maalauskuksen pintaa peittävä vanha, epätasainen lakkä näkyy siniharmaana. Uusimmat pienet korjailumaalaukset erottuvat lähes mustina. Punaisen pöytäliinan alue ja sen yläpuolella tummempana erottuva alue vahvistivat epäilystä, että näitä alueita on laajalti päälemaalattu. Voitiin päättää, että päälemaalaukset eivät ole kovin vanhoja, vaan ajoittuvat teoksen edelliseen laajempaan ”restauroointiin”, josta ei valitettavasti ole säilynyt dokumentointia. (2)

Röntgenkuvassa korostuu vaaleana ristikonna paneelin taakse jonkin aiemman kunnostuksen yhteydessä lisätty tukiparkeointi. Ylhäällä oikealla on alkuperäiseen kompositioon kuuluvat, mutta paljon myöhemmin peitettyt, korkea olutlasi ja appelsiini, jotka erottuvat selvästi. Konservoinnin aikana varmistui, että päälemaalaus olisi turvallisesti poistettavissa. (3)

2

3

Verket i dagsljus före konserveringen. Vid preliminära undersökningar uppstod misstanken att det hade gjorts omfattande retuscher och övermålningar – åtminstone i det område där den röda bordduken finns. (1)

Vid belysning med ultraviolett ljus ser man det gamla ojämna fernisskaskiktet i en blågrå ton. De senaste små retuscherna avtecknar sig nästan helt i svart. Området med den röda bordduken och det mörkare området ovanför bekräftade att det rörde sig om omfattande övermålningar. Man kunde också sluta sig till att övermålningarna inte var speciellt gamla, utan hade gjorts vid den senaste ”restaureringen”, som tyvärr inte finns dokumenterad. (2)

I röntgenbelysning syns parketteringen på tavlans baksida som ett ljust galler. Parketteringen är en stödkonstruktion för pannan, som har gjorts i samband med en tidigare restaurering. Uppe till höger kan man tydligt urskilja ett högt öglas och en apelsin som varit en del av den ursprungliga kompositionen, men målats över långt senare. Under konserveringen framgick det att övermålningen tryggt kunde avlägsnas. (3)

The painting before conservation in daylight. During preliminary investigation, it was suspected that large areas, at least in the area of the red tablecloth, had been restored or painted over. (1)

Under ultraviolet light, the old, uneven varnish on the painting can be seen in greyish blue. Newer, small reparations can be distinguished as almost black spots. The area of the red tablecloth and the darker area above it confirmed the suspicion that these areas have been largely painted over. It is clear that the overpainting is not very old, but can be dated at the time of the previous, bigger “restoration” of the painting, of which, unfortunately, there are no records. (2)

A support parqueting, added behind the panel during a previous restoration, shows as a light grid in an X-ray. In the right upper corner, a tall beer glass and an orange, part of the original composition but covered much later, can be seen clearly. The conservation work confirmed that the sections painted over could be safely revealed. (3)

Hankittu Louis Richteriltä, joka oli huutanut teoksen Lontoosta Sotheby's huutokaupasta 7.7.1937.

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 6.11.1937

[...] ja mitä Matsysiin tulee, se on niin kallisarvoinen teos, että Amsterdamin Rijksmuseumin kokoelmissa on tämän, kauan sitten kadonneeksi luullun originalin mukaan tehty vanha kopio. Omasta puolestani minä olen sitä mieltä, että tämä Matsys on ehkä kaikkein loistokkain hankinta, jonka sinä olet tehnyt – taulu jonka yksistään pitäisi olla yli 1000 punnan arvoinen. Onhan hän sentään yksi Alankomaiden 1500-luvun taiteen kaikkein suurimpia mestareita.

– Se, että me tiedämme tämän, ei tietenkään estää panemasta Richteriä niin lujille kuin mahdollista, kun jokainen hinnasta tingitty tuhatlappunen merkitsee mahdollisuutta hankkia vielä jotakin lisää, mutta asiaan liittyy myös se vaara, että hän alkaa uskoa ettei kykene myymään parhaita taideteoksia Sinun museollesi, vaan hankkii niille asiakkaat Lontoosta ja näyttää meille vain toiseksi parhaitaan.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille 21.4.1938

Quentin Matsysin madonnasta he sanovat: todennäköisesti kopio Amsterdamin Rijksmuseumissa olevasta taulusta. Marian pää on huonosti maalattu. On todellakin erittäin ikävää, jos tämä on kopio, ja haluaisin saada Teiltä selityksen. Tästä on minulle paljon vaivaa ja minun täytyy luonnollisesti olla varovaisempi ostoisani tulevaisuudessa. Toisaalta olette luvanneet toimittaa minulle uusia tauluja jokaisen sellaisen taulun tilalle, joka osoittautuu epääidoksi.

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 27.5.1938

4) Quentin Matsysin taulun osalta Richter ilmoittaa kategorisesti, että se on aito, Sothebyltä hankittu ja hän voi mielellään saada aitoustodistuksen Boreniukselta.

QUINTEN MASSYS, ATELJEE / ATELJÉ / STUDIO
(Leuven 1466–1530 Antwerpen / Antwerp)

Madonna ja lapsi
Madonna med barnet
Madonna and Child

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 82 x 65 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

Köpt av Louis Richter, som hade ropat in verket vid Sotheby's auktion i London den 7 juli 1937.

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

[...] och vad Matsys beträffar, är det en så dyrbar pjäs, att Rijksmuseet i Amsterdam har en gammal kopia av detta, längre såsom försvunna ansedda original. För min del tycker jag att denna Matsys kanske är det mest glänsande förvärv Du gjort – en tavla, som ensamt för sig borde vara värd över 1,000 £. Han är ju dock en av de allra största nederländska mästarna från 1500-talet. – Att vi veta detta hindrar ju inte att Richter pressas så mycket som möjligt, då ju varje nedprutad tusenlapp betyder möjlighet att förvärva någonting ytterligare, men det finnes också den faran, att han börjar tro att han inte kan sälja sina bästa saker till Ditt museum utan i stället gör sig av med dem i London, och visar oss bara sina nästbästa.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter 21.4.1938

Om Quinten Matsys madonna säger de så här: ”sannolikt en kopia av en tavla i Rijksmuseum i Amsterdam. Marias huvud är oskickligt målat.” Det är verkligen mycket tråkigt, om detta är en kopia, och jag väntar mig en förklaring av Er. Frågan har gett mig mycket besvär och jag måste självfallet vara försiktigare med mina köp i framtiden. Emellertid har Ni lovat sända mig nya tavlor i stället för de tavlor som visar sig vara oäkta.

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 27.5.1938

4) Angående tavlan av Quentin Matsys meddelar Richter kategoriskt att den är äkta, inköpt av Sotheby, och att han gärna kan få ett intyg av Borenius.

Gösta

435

Acquired through Louis Richter, who bought it in an auction at Sotheby's in London on 7.7.1937.

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

[...] and as for the Matsys, it is so valuable that there is an old copy of this original, thought to have been lost long ago, in the collection of the Rijksmuseum in Amsterdam. For myself I believe that this Matsys is perhaps the most wonderful purchase you have made – a painting that alone should be worth over 1,000 pounds. He is, after all, one of the greatest masters of 16th century Dutch art. – Knowing this, does not mean, of course, that we should not be as tough on Richter as possible, as every thousand that we can knock off the price means an opportunity to buy something more, but there is also a danger that he will start thinking that he cannot sell his best works to your museum, and will find his customers from London and only show us his second best paintings.

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter in London 21.4.1938

About the madonna by Quentin Matsys they say: Probably a copy of a picture in Rijksmuseum in Amsterdam. Maria's head badly painted. It should really be a great pity if this is a copy, and I should want to have your explanation. All this gives me much trouble, and I must, of course, in the future be more careful with regard to my purchases. On the other hand you have promised me to put new pictures to my disposal instead of every one which is not found to be original.

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 27.5.1938

4) As for the painting by Quentin Matsys, Richter categorically assures that it is original, bought at Sotheby's and he can, with pleasure, get a certificate of authenticity from Borenius.

QUINTEN MASSYS, ATELJEE / ATELJÉ / STUDIO

Madonna ja lapsi
Madonna med barnet
Madonna and Child

Teksti: Kirs Eskelinen

Quinten Massyksen (Leuven 1466 – Antwerpen 1530) työhuoneelle attribuoitu *Kirsikkamadonna* on hyvä esimerkki siitä, kuinka vaativaa on vanhojen, erityisesti puulle maalattujen taideteosten konservointi ja säilyttäminen jälkipolville.

Kirsikkamadonnan sommitelmasta tunnetaan lukuisia versioita, mutta itse originaaliteoksen oletetaan kadonneen. Originaalina pidetään maalausta, joka kuului Cornelis van der Geerstin kokoelman 1600-luvun alussa.

1940-luvulla teos lähetettiin Tukholmaan, jossa konservatori Alfred Nilson rakensi paneelin taakse tukirakenteeksi ns. parketoinnin. Sen tarkoituksesta oli estää ilman suhteellisen kosteuden vaihtelusta johtuva puupohjan väentyminen ja sen aiheuttamat vauriot, kuten puun halkeilu ja värin irtoaminen.

Toimenpiteistä huolimatta ongelmat teoksen kunnossa jatkuivat, ja 1950-luvulla oli Ateneumin konservatorin Niilo Suihkon vuoro etsiä ratkaisua. Suihko päätti eristää maalausen lasilla päälystettyyn laatikoon, jotta lämpötilan ja kosteuden vaihtelut saataisiin hallintaan. Kymmenen vuoden työskentelyn jälkeen Suihko luovutti, ja teoksen konservointi jäi kesken.

1940-luvulla tehty parketointi poistettiin 1970-luvulla ja se korvattiin teräksisellä tukirakenteella. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan estäneet puupaneelin elämistä, ja ennen pitkää se halkesi saumakohdastaan. Lisäksi syntyi uusia vaurioita, kuten pystysuora halkeama ja siihen liittyvä maalin irtoamista.

Teoksen huonon kunnon vuoksi sitä ei ole voitu esitellä pitkään aikaan. Vasta tänä vuonna valmistunut viimeisin konservointi on ratkaissut joitakin keskeisiä ongelmia. Näin Serlachiuksen taidesäätiön helmien lukeutuva *Kirsikkamadonna* voidaan jälleen asettaa yleisön ihailtavaksi.

Madonnan med körsbären har attribuerats till Quinten Massys ateljé (Leuven 1466 – 1530 Antwerpen). Målningen är ett bra exempel på hur svårt det är att konservera och bevara för eftervärlden gamla konstverk, i synnerhet om de är målade på trä.

Man känner till flera olika versioner av kompositionen *Madonnan med körsbären*, men originalversionen antas ha försvunnit. Som originalverk betraktas den målning som fanns i Cornelis van der Geests samling i början av 1600-talet.

Konststiftelsens målning skickades på 1940-talet till Stockholm för konservering. Konservatorn Alfred Nilsson gjorde en s.k. parkettering, en stödkonstruktion på trädpannåns baksida. Syftet med parketteringen var att förhindra pannån från att bukta utåt eller inåt till följd av variationer i den relativ luftfuktigheten, vilket kan leda till att den spricker och färgpigment lossnar.

Trots konserveringsåtgärderna fortsatte problemen med att hålla målningen i skick. På 1950-talet blev det Ateneums konservator Niilo Suihkos tur att försöka finna en lösning. Han bestämde sig för att försöka få kontroll över variationerna i temperatur och luftfuktighet genom att isolera målningen i en glastäckt låda. Efter tio års ansträngningar tvingades Suihko ge upp och konserveringen blev på hälft.

På 1970-talet tog man bort parketteringen från 1940-talet och ersatte den med en stödkonstruktion av metall. Men inte heller det kunde hindra att träet ”levde”. Så småningom sprack pannån i fogen och även andra skador uppstod, bl.a. en lodrätspricka och lossnande färg.

På grund av det dåliga skicket har målningen inte på länge kunnat hållas utställd. De konserveringsåtgärder som slutfördes i år har lyckats lösa några av de största problemen. Tack vare det kan publiken åter beundra *Madonnan med körsbären* – en av pärlorna i Serlachius konststiftelses samling.

The *Madonna of the Cherries*, attributed to the studio of Quinten Massys (Leuven 1466 – Antwerp 1530), is a good example of how demanding conservation and preservation of old works of art is, particularly of those painted on panel.

There are several known versions of the *Madonna of the Cherries* but it is assumed that the original has disappeared. A painting belonging to the collection of Cornelis van der Geerst at the beginning of the 17th century is regarded as the original.

In the 1940s, the painting was sent to Stockholm where conservator Alfred Nilson built a so-called parqueting to support the panel. Its aim was to prevent bending of the wood panel due to changes in the air humidity and any consequent damages, such as cracks in the wood and colour becoming loose.

Despite these efforts, there were still problems in the condition of the painting, and in the 1950s it was conservator Niilo Suihko's turn to seek for solutions. Suihko decided to seal the painting in a box with a glass cover in order to control changes in temperature and humidity. After ten years of work, Suihko gave up and the conservation of the painting was put on hold.

The parqueting done in the 1940s was removed in the 1970s and replaced with a steel support. Even these measures did not prevent the wood panel from moving, however, and before long it cracked at a joint. There were further damages, too, such as a vertical crack with accompanying loss of paint.

Due to its bad condition, the painting has not been on display for a long time. Only with the latest conservation work completed this year, we have been able to solve some of the main problems. Now one of the gems of the Serlachius Fine Arts Foundation, the *Madonna of the Cherries*, can be admired by the general public again.

QUINTEN MASSYS, ATELJEE / ATELJÉ / STUDIO

Madonna ja lapsi

Madonna med barnet

Madonna and Child

Teksti, valokuvat sekä teoksen konservointi ja restaurointi:

Consart Oy / Minna Matis ja Olli Poijärvi

Röntgenkuva: Metropolia AMK / Heikki Häyhä

Kolmesta tammipuisesta laudasta liimattu paneeli oli haljennut kahteen osaan. Alkujaan ehkä n. 20 mm paneeli on joskus ohennettu vain n. 5 mm paksuiseksi, joten se on hyvin hauras ja reagoi erittäin herkästi ilman kosteusvaihteluihin. Maalipinnassa oli kauttaaltaan hilseilyä ja irtoamia. Pintaan oli laajasti päälemaalattu ja sitä peitti kellas-tunut lakka.

Pannån, som består av tre hopplimmade brädor, hade spruckit i två delar. Från början var pannån kanske 20 mm tjock, men i något skede har den tunnats ut till cirka 5 mm. Den är därför ytterst skör och påverkas mycket lätt av variationer i luftfuktigheten. Färgskiktet hade omfattande skador i form av färgbortfall och flagande färg. Målningen hade flera retuscher och var täckt av en gulnad fernissa.

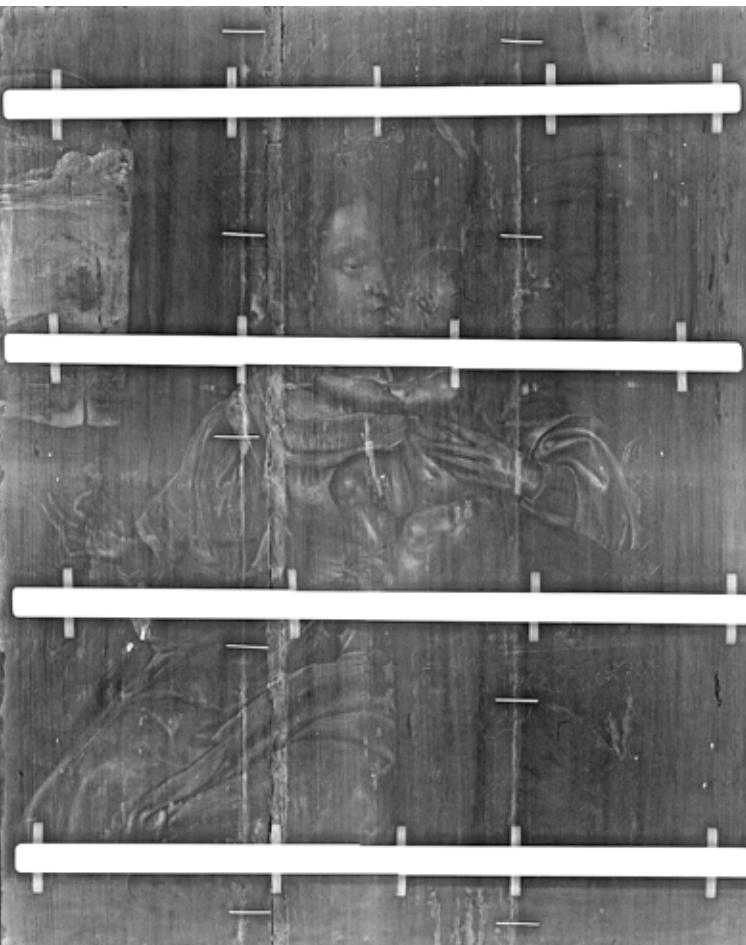
A panel glued together of three pieces of oak plank has split into two. The panel, originally maybe of about 20 mm thickness, has at some point been cut to only about 5 mm, making it very fragile and extremely sensitive to changes in air humidity. The paint was flaking and peeling off all through the painting. Large areas had been painted over and the painting was covered in varnish that had become yellow.

Infrapunakuvaassa erottuvat selvästi maalipinnan alla olevat luonnospiorustukset.

Med hjälp av nära-infraröd spektroskopi kan man tydligt se den underliggande bildskissen avteckna sig under färgskiktet.

Sketches below the surface paint are clearly discernible in an infrared photo.

Röntgenkuva ennen konservointia paljasti, että paneelin lautojen liitoksia on jossain vaiheessa vahvistettu paneeliin porattuihin reikiin työnnetyillä dyckertnauloilla. Intarsiapaikkaus, jonka vierestä paneeli oli haljennut kahtia, erottuu pystysuorana vaaleana kaistaleena kuvan vas. puoliskossa. Halkeamisen aiheuttaneet teräksiset parketointilistat näkyvät kuvassa valkoisina vaakasuorina palkkeina.

Denna röntgenbild togs före konserveringen. Man ser att fogarna i något skede har förstärkts med hjälp av dyckertspikar. För att få in spikarna i pannån har man varit tvungen att borra små hål i den. Till vänster i bilden avtecknar sig en intarsia-reparation i form av en lodrät ljus strimma. Intill strimman ser man den fog där pannån sprack. Sprickan orsakades av parketteringslisterna i stål, som avtecknar sig som vågräta vita balkar.

An X-ray photo taken before conservation revealed that the joins between panels had been strengthened by inserting brad nails into holes drilled in the panel. An intarsia fix next to which the panel had broken into two can be seen as a vertical light line on the left side of the picture. The steel parqueting pieces that had caused the break can be seen as white horizontal bars in the picture.

Hilseilevän maalipinnan kiinnityksen jälkeen paneelin osat liimattiin yhteen kalaliimalla.

Efter fästningen av det flagande färgskiktet limmades pannan ihop med hjälp av fisklim.

After binding the flaky surface, the parts of the panel were glued together with fish glue.

Teos vanhojen korjailu- ja päällemaalausten poiston jälkeen ennen restaurointimaalausta.

Verket i det skick det var före restaureringen, men efter att de gamla reparationerna och retuscherna hade avlägsnats.

The painting before restoration, after retouched and overpainted sections were removed.

Kilpailu kovenee

Gösta Serlachius käytti taidehankinnoissa apunaan useita asiantuntijoita, joista Bertel Hintze – Taidehallin johtaja – oli myös Gösta Serlachiuksen taidesäätiön hallituksen jäsen. Serlachius osti paljon teoksia Lontoosta, jossa asiantuntijoina toimivat Tancred Borenus ja Louis Richter. Paul Sinebrychoff hankki teoksia etupäässä Tukholmasta, jossa hänen asiantuntijanaan oli ensin Henryk Bukowski ja tämän jälkeen Tukholman Nationalmuseumin intendetti Osvald Sirén.

Serlachiukseen kanssa samoilla taidemarkkinoilla kilpaili muitakin suomalaisia taiteenkeräilijöitä ja taidekauppiaita, kuten Jalo Sihtola, Leonard Bäcksbacka ja Hörhammer. Sinebrychoff kilpaili teoksista Tukholman Nationalmuseumin ja yksityisten keräilijöiden, kuten Christian Hammerin, Axel Durlingin ja ennen kaikkea kreivitär von Hallwylin kanssa.

Konkurrensen hårdnar

Gösta Serlachius anlitade vid sina konstköp flera experter, bl.a. Bertel Hintze, direktör för Konsthallen och medlem av styrelsen för Gösta Serlachius konststiftelse. Många av konstverken köptes i London med bistånd av konstkännarna Tancred Borenus och Louis Richter. Paul Sinebrychoff däremot köpte de flesta av sina konstverk i Stockholm, där han hade hjälp först av konsthändlaren Henryk Bukowski och senare av Nationalmuseums intendent Osvald Sirén.

På samma konstmarknad som Serlachius fanns konkurrerande samlare och konsthändlare som Jalo Sihtola, Leonard Bäcksbacka och Ivar Hörhammer. Sinebrychoff var tvungen att konkurrera med svenska köpare som Nationalmuseum i Stockholm och privatsamlare som Christian Hammer, Axel Durling och framför allt grevinnan von Hallwyl.

Competition intensifies

Gösta Serlachius had several experts to help him in his art purchases. Bertel Hitze, the director of the Kunsthalle Helsinki (Taidehalli), was also a member of the board of directors of the Serlachius Fine Arts Foundation. Serlachius bought many works of art in London, where his advisers were Tancred Borenus and Louis Richter. Paul Sinebrychoff mainly bought his works of art in Stockholm, where his adviser was first Henryk Bukowski and after him Osvald Sirén, curator in the Nationalmuseum in Stockholm.

Other Finnish art collectors and dealers, such as Jalo Sihtola, Leonard Bäcksbacka and Hörhammer, competed with Serlachius in the same market. Sinebrychoff's competitors were the Stockholm Nationalmuseum and private collectors, such as Christian Hammer, Axel Durling and, above all, Countess von Hallwyl.

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 22.11.1908

Veli kiusaja,

Mitä Verspronkiin tulee, niin lähettämästäsi kuvasta päätellen se esittää rumaa vanhaa eukkoa, ja siihen, että minä tulisin sitä edes harkinneksi, tarvittiin toisiaan sinun innoitunutta kuvaustasi [...]

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 5.12.1908

Verspronckin muotokuva ei itse asiassa ollutkaan mikään ”eukonrumilus”, kuten ensin saamani huonon valokuvan perusteella luulin. Rembrandtin työn jälkeen pidän hänen tä eniten [...]

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 13.1.1909

Joka päivä istun ja katselen Anna van Schoonhovenia ja päivä päivältä ihastun häneen enemmän.

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 22.11.1908

Broder frestare,

Hvad beträffar Verspronck så föreställer den en gammal ful gumma, att döma af den afbildning som du sände och det fordrade verkligen din entusiastiska beskrifning för att jag skulle reflektera på den [...]

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 5.12.1908

Versprocks porträtt var i självva verket icke alls någon ”fulgumma”, som jag först trodde på grund af den dåliga afbildning, jag först fick. Näst Rembrandts flicka tycker jag numera mest om henne [...]

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 13.1.1909

Alla dagar sitter jag och tittar på Anna van Schoonhoven och blir med hvarje dag mer och mer förtjust.

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 22.11.1908

Dear brother, the tempter,

As for the Verspronck, judging from the picture you sent me it portrays an ugly old woman, so your enthusiastic description of it was truly needed for me to even consider it [...]

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 5.12.1908

The portrait by Verspronck was no “ugly old woman” in the end like I first thought based on the bad photograph I received. I like her the most after the painting by Rembrandt[...]

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 13.1.1909

I sit down and watch Anna van Schoonhoven every day and every day I become more and more in love with her.

JAN VERSPRONCK

Haarlem 1597–1662 Haarlem

Anna van Schoonhoven, 1645

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 71 x 60 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 120

JAN VERSPRONCK

Anna van Schoonhoven, 1645

Teksti, valokuvat sekä teoksen konservointi ja restaurointi: Consart Oy / Olli Pojärvi

Verspronckin maalaamasta Anna van Schoonhovenin muotokuvasta paljastui konservoinnin yhteydessä hauska yksityiskohta. Vasemmassa kuvassa on maalauskuksen signeeraus päivänvalossa ja oikeassa sama yksityiskohta kuvattuna sivuvalossa. Verspronck-nimestä on uurtamalla muotoiltu Rembrandt. Ehkä maalausta on joskus yritytty myydä Rembrandtina.

I samband med konserveringen av Versproncks porträtt av Anna van Schoonhoven avslöjades en rolig detalj. I bilden till höger ser man Versproncks signatur i dagsljus och i den vänstra ser man samma detalj avbildad i sidoljus. På signaturens plats har någon ristat in namnet Rembrandt. Kanske det någon gång har gjorts ett försök att sälja målningen som en Rembrandt.

Conservation of the portrait of Anna van Schoonhoven by Verspronck revealed an amusing detail. In the picture on the left, we can see the signature in daylight and in the one on the right the same detail in raking light. We can see that the name Verspronck has been carved to read Rembrandt. Perhaps it has been attempted to sell the painting as a Rembrandt.

500

JAN VERSPRONCK
Haarlem 1597–1662 Haarlem

Nuori nainen musta viuhka käessä
Porträtt av en ung dam med svart solfjäder
Portrait of a Young Woman with a Black Fan

öljy puulle / olja på trä / oil on panel, 114 x 86 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
500

Ostettu Erik Burg Bergerin kautta 1936.

GÖSTA SERLACHUKSEN taidesäätiön vuosikertomus 1936

Joenniemen päärakennuksen somistukseksi on Vuorineuvos Serlachius ostanut myös Verspronkin maalaaman naisen muotokuvan hintaan 15000:- Smk [...]

Erik Burg Berger GÖSTA SERLACHIUKSELLE 21.5.1936

Iloitsen kovasti, että ostitte kuitenkin maalauseni ja vain vakuuttaa, että teiltä laskuttamani hinta on erittäin alhainen, ja Sustermanin teoksen todellinen hinta on kaksinkertainen. Kuten jo aiemmin totesin, tunnen olevani aina Teille kiitollisuuden velassa, koska te olette johdattanut minut Suomeen ja hankkinut minulle suurehkot markkinat.

GÖSTA SERLACHIUS Erik Burg Bergerille 27.5.1936

Viitaten 21. täitä kuuta lähetettyyn kirjeeseen ilmoitan teille tässä, että olen saanut sekä Verspronkin että Sustermanin muotokuvat. Mutta minun pitää myöntää avoimesti, että sijoitan Verspronkin ensimmäiselle sijalle, vaikka tämä muotokuva ei edes maksanut puolta Sustermanin hinnasta. Jos olisin muistanut Verspronckini, en olisi edes ostanut teidän Sustermania.

Köpt genom Erik Burg Gergers förmedling 1936.

Årsberättelsen för GÖSTA SERLACHIUS konststiftelse 1936

För prydande av Joenniemi karaktärhus har Bergsrådet Serlachius även inköpt ett damporträtt av Verspronck för Fmk 15.000:- [...]

Burg Berger till GÖSTA SERLACHIUS 21.5.1936

Det gläder mig storligen att Ni trots allt köpte min målning. Jag kan försäkra Er att det pris som jag fakturerat är mycket lågt och att Sustermans i verkligheten är värd dubbelt så mycket. Som jag redan tidigare konstaterat, står jag i evig tacksamhetsskuld till Er för att Ni har introducerat mig på den finländska konstmarknaden och skaffat mig en betydande kundkrets där.

GÖSTA SERLACHIUS till Burg Berger 27.5.1936

Med hävnisning till Ert brev av den 21 dennes meddelar jag Er härmed att jag har erhållit både Verspronck- och Sustermans-porträtten. Jag måste dock öppet tillstå att jag sätter större värde på Verspronck, trots att den inte kostade mig ens hälften så mycket som Sustermans. Om jag bara hade kommit ihåg min Verspronck, så skulle jag över huvud taget inte ha köpt Er Sustermans.

Bought through Erik Burg Berger 1936.

The Annual Report of the GÖSTA SERLACHIUS Fine Arts Foundation 1936

To decorate the main building of Joenniemi, Mr Serlachius has also bought a portrait of a woman by Verspronck for 15,000:- Finnish Marks [...]

Burg Berger to GÖSTA SERLACHIUS 21.5.1936

I am very pleased that you still bought my painting and I can assure you that the price I charged was very low and that the real value of the Susterman painting is double of that. As I said before, I feel that I am much indebted to you for introducing me to Finland and finding me a fairly large market.

GÖSTA SERLACHIUS to Burg Berger 27.5.1936

With reference to Your letter of 21st of this month, I am letting you know that I have received both the portrait by Verspronck and Susterman. I freely admit, however, that I prefer the Verspronck, although the portrait did not cost even a half of the price of the Susterman. If I had remembered my Verspronck, I would not have bought your Susterman at all.

Serlachius hankki teoksen Christoph Ambergerille attribuoituna Louis Richterin kautta Lontoosta 1937, ja se tuli säätiön omaisuudeksi Serlachiuksen kuoleman jälkeen 1943.

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 6.11.1937

Toinen seikka, jota meidän ei toisaalta tule unohtaa, on se että Sinua hänen [Louis Richter] on kiittäminen miltei koko olemassaolostaan – eihän hän ennen aikaan voinut muuta kuin harjoittaa nappikauppa Bäcksbackan ja Hörhammerin kanssa, ja lullen kyllä, että hän on täysin tietoinen kiitollisuudenvelastaan. Ja sitten hänen kunnanhimonsa ajaa häntä siihen mikä on jokaisen taidekauppiaan ylpeys: että saa olla se joka on pääasiallisesti kognitio aineiston kokoelman josta tulee kuuluisa, ja se tosiseikka on hänelle suuriarvoinen.

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 27.5.1938

Alessandro Allurin maalaama naisen muotokuva. Borenus on vahvistanut aitouden.

Detta verk, som tillskrivs Christoph Amberger, inköptes av Serlachius genom Louis Richters förmedling i London 1937. Efter Serlachius död övergick det i stiftelsens ägo 1943.

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

En annan sak, som vi inte å andra sidan skall glömma, är att han [Louis Richter] har knapphandel med Bäcksbacka och Hörhammer, som han kunde bedriva, och jag tror nog att han är fullt medveten om sin tacksamhetsskuld. Och så har han sin ärelystnad – varje konsthändlarens stolthet – att få vara den som i huvudsak sammanbragt materialet till en samling, som kommer att bli berömd. Och det faktum är för honom värt mycket.

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 27.5.1938

Damporträtt av Alessandro Alluri. Är bekräftat av Borenus.

Serlachius acquired the painting attributed to Christoph Amberger through Louis Richter from London in 1937, and it became property of the foundation after Serlachius' death in 1943.

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 6.11.1937

However, there is another consideration that we should not forget, that he [Louis Richter] is almost completely indebted to you for his position – before he was only involved in small-time business deals with Bäcksbacka and Hörhammer, and I believe that he is very aware of his indebtedness. And then his ambition will drive him to what is the pride of any art dealer: to have been the primary agent finding the material for a collection that becomes famous, and this fact is important for him.

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 27.5.1938

The portrait of a woman by Alessandro Alluri. Borenus has confirmed its authenticity.

ALESSANDRO ALLORI, SEURAAJA / EFTERFÖLJARE / FOLLOWER OF
(Firenze / Florens / Florence 1535–1607 Firenze / Florens / Florence)

Tytön muotokuva, n. 1600
Flickporträtt, c. 1600
Portrait of a Young Girl, c. 1600

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 63,5 x 49,5 cm
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
347

S 90

Bronzino / nyk. ALESSANDRO ALLORI, piiri

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Firenzeen 7.11.1903

Niistä kolmesta muotokuvasta, joita minulle nyt tarjotaan, harkitsen ainoastaan Bronzinoon naismuotokuvaa, jonka myös sinä asetat etusijalle. [...] Mutta Bronzinon maalaus näyttää olevan hienonhieno, kohtuullisen hyvästä valokuvasta päätellen, ja tuon muotokuvan hankin omistukseeni oikein mielelläni. [...] Sinä kirjoitat, että taulu on erittäin hyvin säilynyt. Se ei siis ole halkeillut eikä sen päälle ole maalattu? Minä oikein ilahdun, kun saan katsella muotokuvaa kauniissa kehyksissään. Ketä mahtanee kuva esittää? Se näyttää minusta niin tutulta. Tämän vuoden tammikuussa sain Antonio Mecchiltä muutamia valokuvia katsottavaksi; eivät kai ne ole voineet olla kuvia samasta mallista? Luulen että ei. Mutta missä minä olen voinut nähdä nuo kauniit kasvot?

Bronzino / nu ALESSANDRO ALLORI, omkrets

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Florens 7.11.1903

Af de tre porträtten som nu erbjudes mig, reflekterar jag endast å damporträttet af Bronzino, hvilket äfven du ställer främst. [...] Men Bronzino bilden ser ut att vara finfin, att döma efter den temmeligen goda fotografin, och detta portr. vill jag bra gärna blifva ägare till. [...] Du skrifver att taflan är mycket väl bibehållen. Den är således hvarken sprucken eller påmålad? Jag riktigt fröjdar mig att få se porträttet med sin vackra ram. Hvem manne bilden föreställer? Den förekommer mig så bekant. I januari d.å. fick jag fr. Antonio Mecchi några fotografier till påseende, ingaluunda kan det väl hafva varit afbildningar af samma porträtt. Jag tror det ej. Men hvor har jag sett detta vackra ansigte?

Bronzino / now ALESSANDRO ALLORI, circle

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Florence 7.11.1903

Of the three portraits offered to me now, I am only considering the portrait of a woman by Bronzino, which you also preferred. [...] The painting by Bronzino seems to be very fine, indeed, judging by the fairly good photograph, and I would be most pleased to acquire it in my collection. [...] You write that the painting has been preserved very well. So it has no cracks and has not been painted over? It gives me pleasure to look at the portrait in its beautiful frame. Who is the picture of, I wonder? It looks so familiar to me. I received some photographs from Antonio Mecchi in January this year; surely they cannot have been about the same model? I believe not. But where can I have seen that beautiful face?

ALESSANDRO ALLORI, PIIRI / OMKRETS / CIRCLE

(Firenze / Florens / Florence 1535–1607 Firenze / Florens / Florence)

Naisen muotokuva, n. 1590–1600

Damporträtt, c. 1590–1600

Portrait of a Lady, c. 1590–1600

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 91 x 74 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

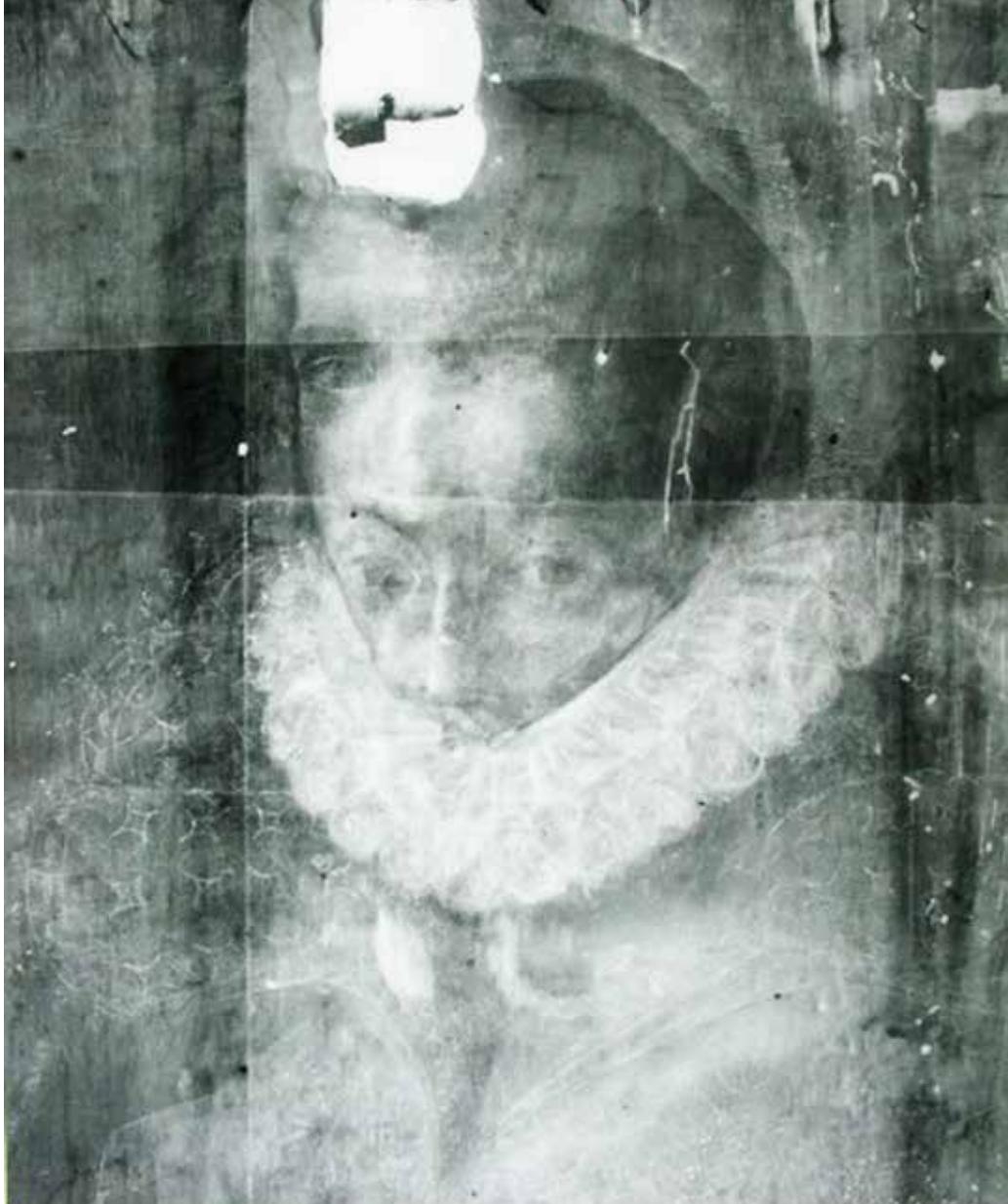
S 90

ALESSANDRO ALLORI,
PIIRI / OMKRETS / CIRCLE

Naisen muotokuva, n. 1590–1600
Damporträtt, c. 1590–1600
Portrait of a Lady, c. 1590–1600

Teksti ja konservointi: Maija Santala

Röntgenkuva vasemmalla ja sama yksityiskohta sivulossaa oikealla. Röntgenkuvasta näkyy, että naisen kasvojen alla on toinen; miehen muotokuva. Miehen silmät erottuvat kuvassa naisen silmien yläpuolella naisen hiusrajassa. Miehen kaulus on maalattu lyijyvalkoisella ja sijaitsee naisen suun alueella. Sivulokuvassa oikealla naisen poskessa näkyy alla olevan paksun kauluksen aiheuttama varjo. Alla oleva muotokuva voi olla varhaisempi tai lähes samanaikainen.

Till vänster en röntgenbild av tavlan, till höger samma detalj i släpljus. Röntgenbilden avslöjar att det under kvinnoporträttet finns ett porträtt av en man. Mannens ögon kan urskiljas ovanför kvinnans ögon, i nivå med hennes hårfäste. Mannens halskrås är målat i blyvitt och bildar en krans kring kvinnans mun. I släpljusbilden till höger syns en skugga av det tjocka halskråset på kvinnans kind. Mansporträttet kan vara äldre än kvinnoporträttet eller nästan samtidiga med det.

An X-ray image on the left and the same detail in the raking light image on the right. We can see from the X-ray that there is another face under that of the woman: a portrait of a man. The man's eyes can be distinguished above the eyes of the woman, in her hairline. The man's collar has been painted with white lead and can be seen around the woman's mouth. In the picture on the right, we can see a shadow on her cheek, result of the thick collar underneath. The painting underneath may be of earlier or almost contemporary origin.

S 98

PAUL SINEBRYCHOFF matkusti keväällä 1907 Hampuriin ja osti taidekauppias Jacob Hechiltä tämän maalausken ja Frans Halsin omakuvan.

PAUL SINEBRYCHOFF reste till Hamburg våren 1907 och köpte från konsthandlaren Jacob Hecht denna målning och ett självporträtt av Frans Hals.

PAUL SINEBRYCHOFF travelled to Hamburg in the spring of 1907 and bought this painting from Jacob Hecht, an art dealer, together with a self-portrait of Frans Hals.

CORNELIS DE VOS
Hulst 1584–1651 Antwerpen / Antwerp

Kaksi sisarta, n. 1610–1615
Två systrar, c. 1610–1615
Two Sisters, c. 1610–1615

öljy kuparille / olja på koppar / oil on copper, 33 x 40 cm
Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
S 98

CORNELIS DE VOS

Hulst 1584–1651 Antwerpen / Antwerp

Naisen muotokuva**Damporträtt****Portrait of an Unknown Woman**

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 45,5 x 39,5 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
507

Ostetti Louis Richterin kautta 1937. Teos oli attribuoitu Bartholomeus van der Helst -nimiselle taiteilijalle.

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 29.12.1937

Sihtolan suhteen meidän ei tarvitse olla levottomia. Hän ei selvästi käään voi hankkia tau-luja yhtä helposti kuin minä olen viime aikoina tehnyt, ja sen lisäksi meidän kai pitäisi minun suurten hankintojeni vuoksi voida jossakin määrin luottaa Richteriin, siis että hän antaa minun valita ensin ja Sihtolan vasta sitten. Minähän se olin, joka toin tämän uuden asiakkaan hänen luokseen.

Louis Richter GÖSTA SERLACHIUKSELLE 22.5.1938

Haluan vakuuttaa Teille taas, että teen aina kaikkien auttaakseni Teitä keräämään Suomen hienoimman yksityisen kokoelman ja että motiivini siihen ei ole pelkästään materiaalinen vaan enemmänkin ihanteellinen. Rukoilen siis, että luottaisitte minuun täydellisesti ja tekisitte mahdolliseksi, että voin auttaa teitä parhaiden kykyjeni mukaan. Mottomme on oltava: "Laatua, ei määrää".

Bertel Hintze GÖSTA SERLACHIUKSELLE 3.8.1938

Tekijä on epäilyksettä Cornelis de Vos, joka kuuluu oman aikansa arvostetuimpia muotokuvamaalareihin, kuten sekä Borenius että Richter ovat äskettäin todenneet.

Köpt genom Louis Richters förmelding 1937. Verket var tillskrivet Bartholomeus van der Helst.

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 29.12.1937

För Sihtola behöva vi icke vara oroliga. Han kan påtagligen icke förvärva taylor lika lätt som jag gjort under senaste tiden, och dessutom böra vi väl på grund av mina stora förvärv i någon mån kunna lita på Richter, så att han i främsta rummet låter mig välja och i andra rummet Sihtola.

Louis Richter GÖSTA SERLACHIUKSELLE 22.5.1938

Jag vill än en gång försäkra Er att jag under alla omständigheter gör allt som står i min makt för att hjälpa Er att bygga upp Finlands finaste privata konstsamling och att mina bevakelsegrunder inte enbart är materiella, utan fastmer idealistiska. Jag ber Er därför ha fullt förtroende för mig och göra det möjligt för mig att hjälpa Er efter bästa förmåga. Vårt valspråk bör vara "kvalitet, inte kvantitet".

Bertel Hintze till GÖSTA SERLACHIUS 3.8.1938

Är utan tvivel av Cornelis de Vos, en av sin tids mest ansedda porträtmålare, vilket både Borenius och Richter senast påpekat.

Bought through Louis Richter in 1937. Was attributed to an artist by the name of Bartholomeus van der Helst.

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 29.12.1937

We need not worry about Sihtola. It is clear that he cannot buy paintings as easily I have been doing recently, and, furthermore, I suppose that we should be able to trust Richter to some extent regarding my big purchases, meaning that he will let me choose first and Sihtola only after. It was me in the end who brought this new customer to him.

Louis Richter to GÖSTA SERLACHIUS 22.5.1938

I assure you again that I will always do my utmost to help you to assemble the finest private collection in Finland and that my motive in doing so is not only from material interest but in a greater degree ideal. I therefore beg you to have complete confidence in me and so make it possible for me to assist you to the fullest extent of my abilities. Our watchword must be, "Quality, not quantity".

Bertel Hintze to GÖSTA SERLACHIUS 3.8.1938

The painter is without a doubt Cornelis de Vos, one of the most significant portrait painters of his time, as both Borenius and Richter have recently stated.

Rubens / nyk. CORNELIS DE VOS, mukaan

PAUL SINEBRYCHOFF Osvald Sirénille Tukholmaan 6.4.1909

[...] palaan nyt Rubensiin ja Ravestejniin.Pidän niitä suunnattoman kauniina, erityisesti Rubensia, mutta myös hirveän kalliina, erityisesti Ravestejnia, jonka ei olisi pitänyt maksaa niin paljon. En tiedä, miksi he ovat sivelleet niin hirvittävästi vernissaa niihin; sitä on niin paksusti, että kuvat vaikuttavat posliinimaalauslauksilta. Millaiselle materiaalille Rubensin muotokuva on oikeastaan maalattu? Kääntöpuoli on kyllä tammea, mutta kuva näyttää siltä kuin se olisi upotettu tähän tammeen. Saa nähdä, murtuvatko ne? Ravestejnissa on jo näkyvä murtuma. Olen kuitenkin todella iloinen omistaessani Rubensin [...]

Rubens / nu CORNELIS DE VOS, efter

PAUL SINEBRYCHOFF till Osvald Sirén i Stockholm 6.4.1909

[...] åter kommer nu till Rubens och Ravestejn. Jag finner dem utomordentligt vackra, särskilt Rubens, men äfven kolossalt dyra, särskilt Ravestejn, som icke hade bordt bettinga ett så högt pris. Jag vet ej hvarför de smetar så förskräckligt fernissa på dem; det är så tjockt att bilderna verka som porslinsmålningar. På hurudant material är egentligen Rubensporträttet målad? Baksidan är nog ek, men bilden ser ut att vara infälld i denna ek. Få se om de ej komma att spricka? Ravesteyn har redan en märkbar spricka. Jag är emellertid verkligt glad att äga Rubens [...]

Rubens / now CORNELIS DE VOS, in the manner

PAUL SINEBRYCHOFF to Osvald Sirén in Stockholm 6.4.1909

[...] I return to Rubens and Ravestejn now. I find them immensely beautiful, especially Rubens, but also terribly expensive, especially Ravestejn that should not have cost so much. I don't know why they have covered them in so much varnish; they are layered so thickly that the pictures look like porcelain paintings. What kind of material is the Rubens portrait painted on anyway? The flipside is definitely oak but it looks like the picture is embedded in this oak. I wonder if they'll break? There is already a visible fracture in the Ravestejn. Still, I am very happy to own a Rubens [...]

CORNELIS DE VOS, TAPAAN / EFTER / IN THE MANNER

(Hulst 1584–1651 Antwerpen / Antwerp)

39-vuotiaan naisen muotokuva, 1631

Porträtt av 39-årig dam

Portrait of a 39-year-old Woman

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 64 x 49 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 111

**CORNELIS DE VOS,
TAPAAN / EFTER / IN THE MANNER**

39-vuotiaan naisen muotokuva, 1631

Porträtt av 39-årig dam

Portrait of a 39-year-old Woman

Teksti ja konservointi: Maija Santala

Vasemmalla UV kuva, jossa näkyy paksu lakka mai-tomaisen sinertävänä ja tummina sen päällä olevat korjailut ennen lakanpoistoa. Oikea kuva on otettu lakan ja osittaisen päällemaalausten poiston jälkeen.

Maalausessa oli paksu mastiksivernissa, josta Paul Sinebrychoff mainitsi kirjeessään, että se näyttää uudelta, mutta hän ihaili erityisesti naisen komeaa kaulusta ja halusi siksi ostaa maalauskuon. Konservoinnin aikana selvisi, että naisen kasvoja oli muokattu ja kaulus oli kokonaan myöhempä lisäys. Vain jälkiä alkuperäisestä kauluksesta tuli näkyviin puhdistuksen jälkeen, joten selvyyden vuoksi kaulus rekonstruoitiin nykyiseen muotoon.

V-bilden till vänster visar hur tavlan såg ut innan fernissen avlägsnades. Den tjocka fernissan avtecknar sig som en mjölkaktig blå hinna med mörka spår av retuscher. Bilden till höger visar tavlan efter det att fernissan och delar av övermålningarna har avlägsnats.

Målningen var täckt av ett tjockt lager mastixfernissa. Paul Sinebrychoff nämner i ett av sina brev att fernissan ser ny ut, men att han ändå ville köpa målningen eftersom han var så förtjust i det ståtliga halskråset. Under konserveringsarbetet visade det sig att damens ansikte hade målats om, och att hela det ståtliga kråset var ett senare tillägg. Av den ursprungliga kragen återstod efter rengöringen bara enstaka spår. För tydighetens skull valde man därför att rekonstruera kråset till det skick det nu har.

On the left a UV image in which the thick varnish appears milky blue and restored areas as dark patches on it, before removal of the varnish. The picture on the right is taken after the varnish and some of the overpainted sections had been removed.

The painting had a thick mastic varnish of which Paul Sinebrychoff said in his letter that it looked like new but that he especially admired the fine collar of the lady and that was the reason he wanted to buy the painting. During conservation, it was revealed that the woman's face had been altered and that the collar was a completely later addition. Only traces of the original collar became visible after cleaning so, for clarity's sake, the collar was restored to the present form.

Gösta Serlachius osti muotokuvan Erik Burg Bergeriltä 1936 olettaen sen olevan Frans Halsin. Teoksen aitoussa selvitettiin perinpohjaisesti ja lopulta todettiin, että se ei ollut Hals.

GÖSTA SERLACHIUS Bertel Hintzelle 8.11.1935

Mitä sitten tulee Frans Halsin tauluun, täytyy sen aitoudesta saada vahvistus Tohtori Gratavalta Haarlemin Frans Hals -museosta, Professori Vogelsangilta ja sen lisäksi Salaneuvos Friedländeriltä Berliinistä. Sitä paitsi minulla pitäisi tiettenkin olla oikeus antaa tutkia asiaa omalla tavallani, ja jos matkustan Tukholmaan, voinhan toki ottaa taulun mukaani. Asiantuntijalausuntoonhan voi sen jälkeen päättää luottaa, tai voi katsoa, ettei se suuria merkitse. Minä toivon, että voin näin saada varman tiedon taulujen aitoudesta.

GÖSTA SERLACHIUS Louis Richterille 21.4.1938

Mitä tulee Frans Halsin tauluun ja kaikkiin hänelle [A. van Schendel] näyttämiini todistuksiin, hän kiinnostui kovasti ja sanoi, että oli kovin ikävä, että Rijksmuseumin johtaja oli matkoilla. Päätin siksi jättää kaikki tästä asiaa koskevat paperit hänelle ja luvan, että hän saa näyttää ne johtajalle. Ja nyt pyydänkin ystäväillisesti Teitä lähetämään Frans Halsin kuvani tohtori A. van Schendelille, osoite Rijksmuseum, Amsterdam.

Otto J. Faber GÖSTA SERLACHIUKSELLE 12.5.1938

Mitä tulee siihen paneeliin, jonka tekijänä pidetään Frans Halsia, pyydän saada vedota Teidän ja tri van Schendelin väillä käytyn kirjeenvaihtoon ja pahoittelen vilpittömästi, että Rijksmuseumin asiantuntijoiden mukaan nuo toiset herra asiantuntijat, jotka esittivät niin myönteisiä arvioita paneelin aitoudesta, tuntuват olevan väärässä. Tri van Schendel on vielä kerran vedonnut minuun, että hartaasti pyytäisin Teitä olemaan kertomatta muille missään yhteydessä Amsterdamin Rijksmuseumin antaneen minkäänlaisia lausuntoja, sillä itse asiassa tässä on menty pidemmälle kuin tapana on vain koska tässä oli kyse Vuorineuvos Serlachiusesta!

Louis Richter GÖSTA SERLACHIUKSELLE 22.5.1938

Kirjoitatte, että koette että Teidän täytyy tulevaisuudessa olla varovaisempi ostoisanne. Suokaa minun sanoa, että mielestäni teidän olisi viisaampaa olla kiinnittämättä liikaa huomiota asiantuntijoiden sanomisiin. Tässä yhteydessä muistuttaisin teitä niistä kolmesta tai neljästä asiantuntijalausunnosta, jotka saitte väärennetystä Frans Halsista ja Albert Cuypin maisemasta. Henkilökohtaisesti en olisi koskaan uskaltanut näyttää teille sellaisia tauluja ja pidän tämänkaltaista asiantuntijuutta loukkauksena kyseisiä mestareita ja koko taidetta koskevaa tiedettä kohtaan.

**TUNTEMATON TAITEILIJА
OKÄND KONSTNÄR
UNKNOWN ARTIST**

**Valkokauluksisen naisen muotokuva, 1600-luku
Porträtt av en kvinna med vit krage, 1600-talet
Portrait of a Woman with a White Collar, 1700th century**

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 37 x 28 cm
Gösta Serlachiussen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
240

Gösta Serlachius köpte porträttet av Erik Burg Berger 1936 i tron att det var ett verk av Frans Hals. Efter grundliga utredningar av verkets äkthet konstaterades till slut att det inte var målat av Hals.

GÖSTA SERLACHIUS till Bertel Hintze 8.11.1935

Vad åter tavlan av Frans Hals beträffar måste äktheten bekräftas av Doktor Gratava, Frans Hals Museum in Haarlem, Professor Vogelsang och dessutom Geheimerådet Friedländer i Berlin. Jag bör naturligtvis dessutom ha rättighet att på mitt sätt låta undersöka saken, och om jag far till Stockholm, kan jag ju gärna taga den med. Expertisen kan man ju sedan hysa förtroende till eller anse den vara av mindre betydelse. Jag hoppas att jag härigenom får säkert besked angående tavorna.

GÖSTA SERLACHIUS till Louis Richter 21.4.1938

När han [A. van Schendel] såg Frans Hals-tavlan och alla de intyg jag kunde visa upp blev han väldigt intresserad och sade att det var mycket beklagligt att direktören för Rijksmuseum råkade vara bortrest just då. Jag beslöts därför att lämna alla papper om frågan till honom, med tillstånd att visa dem för direktören. Jag ber Er nu vänligen skicka min Frans Hals-tavla till doktor A. van Schendel, på adressen Rijksmuseum, Amsterdam.

Otto J. Faber till GÖSTA SERLACHIUS 12.5.1938

Angående den panel, som tillskrives Frans Hals, ber jag få åberopa korrespondensen mellan Eder och Dr. van Schendel, och beklagar jag uppriktigt, att enligt Ryksmuseets experter de andra herrar experter, som utläto sig så gynnsamt angående panelens äkthet, torde hava misstagit sig. Dr. van Schendel har ännu en gång lagt mig på hjärtat, att enträget bedja Eder, att ej på något sätt berätta för andra, att Ryksmuseet i Amsterdam har utlätit sig om ett och annat, ty i själva verket har man gått längre än man brukar gå, detta endast då det rörde sig om Bergsråd Serlachius!

Louis Richter till GÖSTA SERLACHIUS 22.5.1938

Ni skriver att Ni upplever att Ni i framtiden måste vara försiktigare med vad Ni köper. Tillåt mig säga att jag tycker att Ni skulle göra klokt i att inte fåsta alltför stor uppmärksamhet vid experternas uttalanden. Här vill jag påminna Er om de tre eller fyra expertutlåtanden som Ni hade fått om den förfalskade Frans Hals-tavlan och Albert Cuyp-landskapet. Själv skulle jag aldrig våga visa Er sådana tavlor, eftersom jag anser att denna sorts expertis är en förolämpning både mot mästarna och hela konstvetenskapen.

Gösta Serlachius bought the portrait from Erik Burg Berger in 1936 assuming it was by Frans Hals. There was a thorough investigation of the authenticity of the painting and, eventually, it was concluded that it was not a Hals.

GÖSTA SERLACHIUS to Bertel Hintze 8.11.1935

As for the picture of Frans Hals, we need to get confirmation of its authenticity from Doctor Gratava from the Frans Hals Museum in Haarlem, from Professor Vogelsang and, furthermore, from Geheimrat Friedländer in Berlin. I should also, naturally, have the right to investigate the matter in my own way, and if I go to Stockholm, I could always take the painting with me. We can then decide whether to trust the expert reports or come to the conclusion that they do not mean much. I hope that in this way we can get definite information about the authenticity of the paintings.

GÖSTA SERLACHIUS to Louis Richter 21.4.1938

With regard to the Frans Hals picture and all the certificates I showed him [A. van Schendel] he got very interested and said that it was a great pity that the director for the Rijksmuseum was out of town. I, therefore, decided to leave all papers regarding this matter to him with the permission to show them to the director. And now I ask you to kindly send my picture of Frans Hals to Doctor A. van Schendel, address Rijksmuseum, Amsterdam.

Otto J. Faber to GÖSTA SERLACHIUS 12.5.1938

As for the panel that is thought to be by Frans Hals, I would like to refer to the correspondence between yourself and Dr. van Schendel, and I am genuinely sorry that according to the experts of Rijksmuseum these other esteemed experts who gave such positive evaluations about the authenticity of the panel seem to be wrong. Dr. van Schendel has once more appealed to me that I would plea to you not tell anybody in any context that the Rijksmuseum in Amsterdam has given any reports, because, in fact, they have gone to greater lengths than is customary, just because it was for Honorary Mr Serlachius!

Louis Richter to GÖSTA SERLACHIUS 22.5.1938

You write that you feel you will have to be more careful in future regarding your purchases. Allow me to say that I do think you would be well advised not to attach too much importance to what the experts say to you. In this respect I would remind you of the three or four expertises you had for the false Frans Hals and the landscape by Albert Cuyp. Personally, I would never have dared to show you such pictures, and consider that sort of expertise an insult to the masters in question and to the whole science of Art.

BARTHOLOMEUS VAN DER HELST

Haarlem n. / c. 1613–1670 Amsterdam

Miehen muotokuva**Mansporträtt****Portrait of a Man**

öljy kankaalle / olja på duk / oil on canvas, 58 x 52 cm

Gösta Serlachiuksen taidesäätiö / Gösta Serlachius konststiftelse / Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä
418

Ostettu Louis Richterin kautta Lontoosta 1938.

Herrasmiehen muotokuva [...] on minun nähdäkseni aito Bartholomeus van der Helst – tekijällen luonteenomainen työ. Lontoo, heinäkuussa 1938 Tancred Borenius. (lausunto Serlachius museoiden arkistossa)

GÖSTA SERLACHIUS Tancred Boreniukseen Lontooseen 10.2.1938

Kiittolisena arv. kirjeestänne 7. pnä totean mielihyvin, että Professori on kiinnostunut hyvien taideteosten hankkimisesta minun tulevaan museooni. Ei ole mahdotonta etenkö voisi tämän vuoden mittaan irrottaa £ 2.000-0-0 ostaakseni taideteoksia Englannista, ja vain ymmärtää että tällä haavaa markkinat saattavat olla ostajalle edulliset, kun kaikki asiakkaat – ainakin meidän toimialallamme – näkevät nykyisen tilanteen erityisen synkkänä. En muista, että koskaan koko nelikymmenvuotisen liiketoimintani aikana olisin nähty markkinoita jotka olisivat niin kaikin puolin elottomat kuin nämä nykyiset. Kun nyt kuitenkin olen tulossa Lontooseen maaliskuun lopulla tai huhtikuun alussa, ei koko tuota summaa nyt tarvinne toimittaa Professorin käyttöön.

GÖSTA SERLACHIUS Tancred Boreniukseen 7.7.1938

Kaikki Richteriltä ostamani taulut minulla on oikeus vaihtaa, jos käy ilmi, että ne eivät ole aitoja.

Köpt genom Louis Richters förmedling i London 1938.

Porträttet av en gentleman [...] är enligt min åsikt ett genuint och karakteristiskt verk av Bartholomeus van der Helst. London i juni 1938, Tancred Borenius. (Utlåtande i Serlachius-museernas arkiv)

GÖSTA SERLACHIUS till Tancred Borenius i London 10.2.1938

Tacksam för Eder v. skrivelse av den 7 ds noterar jag med näje, att Professorn är intresserad av att skaffa goda konstverk till mitt blivande museum. Det är icke uteslutet att jag under årets lopp kan slå los £ 2.000-0-0 för inköp av konstverk från England, och jag kan förstå att marknaden för närvarande kan vara gynnsam för inköp, då samtliga kunder – åtminstone i vår branch – se synnerligen mörkt på det nuvarande läget. Jag kommer icke ihåg att jag under min 40-åriga affärssverksamhet skulle sett en så död marknad på alla områden som för närvarande. Då jag emellertid i slutet av mars eller början av april kommer till London, är det ju icke nu nödvändigt att ställa hela detta belopp till Professorns disposition.

GÖSTA SERLACHIUS till Tancred Borenius i London 7.7.1938

Samtliga tavlor jag köpt av Richter har jag rätt att byta ut, om de skulle visa sig vara oäkta.

Bought through Louis Richter in London 1938.

The Potrait of a Gentlemen [...] is in my opinion a genuine – characteristic work by Bartholomeus van der Helst. London, June 1938 Tancred Borenius. (a statement in archives of the Serlachius Museums)

GÖSTA SERLACHIUS to Tancred Borenius in London 10.2.1938

I appreciate receiving your letter of the 7th, and I am pleased to hear that Professor is interested in buying works of art for my forthcoming museum. It is not impossible that I may spare £2.000-0-0 to buy paintings from England, and I understand that the market may be favourable to the buyer at the moment because all customers – at least in our field – see the current situation as particularly bleak. I cannot remember seeing such a totally lifeless market as the current one during all my forty years in the business. As I am coming to London in any case at the end of March or the beginning of April, I believe that I do not need to send Professor the whole amount at this stage.

GÖSTA SERLACHIUS to Tancred Borenius 7.7.1938

I have the right to exchange any painting I have bought from Richter if it turns out that they are not original.

S 110

27.5.1909 Paul Sinebrychoff osti kolme maalausta Amsterdamista Frederik Muller & Co:ltä. Frans Hals: *Naurava lapsi*, Cornelis van der Voort: *Nuoren naisen muotokuva*, Philippe Champaigne /nyk. Tuntematton: *Miehen muotokuva*.

PAUL SINEBRYCHOFF Frederik Mullerille Amsterdamiin 4.6.1909

Olen nyt saanut ”Frans Hals, sa vie et son oeuvre, par E. W. Moes” mutten löydä sieltä minun ”Frans Halsiani”.

Miten selittää tämän?

Odoton Teidän ystävällisiä tiedonantojanne mielessäni ja allekirjoitan

Kunnioittavasti

Paul Sinebrychoff

27.5.1909 Paul Sinebrychoff köpte tre målningar från Amsterdam av Frederik Muller & Co. Frans Hals: *Skrattande barn*, Cornelis van der Voort: *Porträtt av en ung dam*, Philippe Champaigne /nu Okänd: *Porträtt av en man*.

PAUL SINEBRYCHOFF till Frederik Muller i Amsterdam 4.6.1909

Jag har nu fått ”Frans Hals, sa vie et son oeuvre, par E. W. Moes”, men jag kan inte finna min ”Frans Hals” där.

Hur förklarar Ni detta?

Jag inventar era vänliga meddelanden och undertecknar

Högaktningsfullt

Paul Sinebrychoff

27 May 1909 Paul Sinebrychoff bought three paintings from Frederik Muller & Co in Amsterdam. Frans Hals: *The Laughing Child*, Cornelis van der Voort: *Portrait of a Young Woman*, Philippe Champaigne / now Unknown: *Portrait of a Man*.

PAUL SINEBRYCHOFF to Frederik Muller in Amsterdam 4.6.1909

I have now received the ”Frans Hals, sa vie et son oeuvre, par E. W. Moes” but I cannot find my ”Frans Hals” in there.

How do you explain this ?

I am looking forward to Your kind information and sign off

Yours respectfully,

Paul Sinebrychoff

FRANS HALS, TAPAAN / EFTER / IN THE MANNER

(Antwerpen / Antwerp n. / c. 1582–1666 Haarlem)

Naurava lapsi, 1700-luku

Skrattande barn, 1700-talet

Laughing Child, 18th century

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, h 32,5 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 110

Vasemmalla: Frans Hals, mukaan: *Omakuva*, öljy puulle, S 99, lakanpoiston aikana. Oikealla: Frans Hals, taapaan: *Naurava lapsi*, öljy puulle, S 110, ennen lakanpoistoa.

Näistä kummastakin signeeraamattomasta maalauksesta on olemassa useita, hieman toisistaan eroavia versioita sekä eurooppalaisissa että amerikkalaisissa kokoelmissa. Nämä teokset olivat tutkittavana Amsterdamin Rijksmuseumissa 1960, jolloin ne myös röntgenkuvattiin. Silloin kumpakaan maalausta ei voitu pitää mestarin omakäisenä työnä vaan ne katsottiin myöhemmiksi kopioiksi. Tiedetään, että Halsin, aivan kuten muidenkin Hollannin Kulta-ajan mestarien teoksia kopioitiin jo heidän elinaikanaan, mutta varsinkin 1700-luvulla. Rijksmuseumin tutkijat katsoivatkin *Nauravan lapsen* maalipinnan voimakkaiden krakelyyrien viittaavan 1700-luvun maalaustekniikkaan. Tämän seikan ja maalausen yleisilmeen perusteella he esittivät, että teos olisi kadonneen alkuperästeoksen pohjalta valmistettu kopio. Myöhempinä kopioina sekä *Nauravaa lasta* että myös *Omaakuva* oli pitänyt jo edellisvuonna amerikkalainen Hals-spesialisti Seymour Slive hänelle lähetettyjen teosvalokuviien perusteella. Näistä epäilyksistä huolimatta viime vuosina Hollannissa on heränyt uusi tutkimuksellinen mielenkiinto näitä aiemmin väheksyttyjä maalauskirjaan. Tutkimusmetodit ovat kehittyneet huomattavasti siitä, kun teokset olivat puoli vuosisataa sitten tutkittavina Amsterdamissa. Voitaisiinko nykyisillä metodilla päästää selvytteen siitä, voisivatko maalaukset sittenkin olla lähtöisin Frans Halsin ateljeesta?

Till vänster: Frans Hals, efter: *Självpörträtt*, olja på trä, S 99, under reducering av fernissa. Till höger: Frans Hals, i hans art: *Skrattande barn*, olja på trä, S 110, innan fernissen togs bort.

Båda målningarna är osignerade och av vardera känner man till flera olika versioner. Verken har undersökts och röntgenfotograferats vid Rijksmuseum i Amsterdam 1960. Ingendera tavlan kunde då betraktas som ett verk av mästarens egen hand, utan de ansågs vara kopior från en senare tid. I likhet med andra verk från den nederländska guldåldern kopierades även verk av Frans Hals, ofta redan under konstnärens livstid, men framför allt på 1700-talet. Enligt Rijksmuseums forskare var den kraftigt krackelerade färgytan på *Skrattande barn* ett tecken på att tavlan var utförd med en målarteknik som användes på 1700-talet. De ansåg att det rörde sig om en kopia av ett försvunnet originalverk. Den amerikanske Hals-specialisten Seymour Slive hade redan tidigare kommit till samma slutsats utgående från fotografier av

verket. Även han ansåg att *Skrattande barn* och *Självpörträtt* var senare kopior. Under de senaste åren har emellertid forskningen i Holland börjat intressera sig för dessa målningar som inte tidigare tillmätts något större värde. Forskningsmetoderna har utvecklats avsevärt under det halvseklet som gått sedan verken undersöktes i Amsterdam. Det är möjligt att moderna undersökningsmetoder kan ge svar på frågan om målningarna trots allt är gjorda i Frans Hals ateljé.

On the left: Frans Hals, in the manner: *Self-portrait*, oil on panel, S 99, during varnish removal. On the right: Frans Hals, in the manner: *Laughing Child*, oil on panel, S 110, before varnish removal.

There are several, slightly different versions of both of these unsigned paintings both in European and American collections. These paintings were examined in the Rijksmuseum in Amsterdam in 1960 when they were also x-rayed. At the time, it was judged that neither painting was made by the master himself and they were regarded as later copies. It is known that paintings by Hals, like those of other masters of the Dutch golden era, were copied already during their lifetime, but particularly in the 18th century. The researchers of Rijksmuseum thought that the strong craquelure of the paint in the *Laughing Child* pointed to 18th century techniques. Based on this and the general look of the painting, they suggested that the painting was a copy made of a lost original. Already a year before, an American Hals expert, Seymour Slive, had suggested that both the *Laughing Child* and the *Self-Portrait* were later copies, based on photographs sent to him. Despite these misgivings, there is a new interest in studying these previously underrated paintings. Research methods have developed considerably since the paintings were examined in Amsterdam half a century ago. Could we, with current research methods, find out if these paintings came from Frans Hals' studio in the end?

FRANS HALS, MUKAAN / EFTER / AFTER

(Antwerpen / Antwerp n. / c. 1582–1666 Haarlem)

Frans Halsin omakuva

Självporträtt av Frans Hals

Self-Portrait of Frans Hals

öljy puulle / olja på träd / oil on panel, 34 x 28 cm

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum

S 99

... Jag samlar egentligen gamla porträtt och öfverkommer ni sådana af rang och verkligt konstvärde, emotser jag dem gerna till påseende.

(Paul Sinebrychoff till Henryk Bukowski 28.10.1898)

Då jag alltid haf för vana att köpa endast tavlor som jag själv tycker om [...]

(Gösta Serlachius till Tancred Borenus 10.2.1938)

GÖSTA SERLACHIUS

1876 Syntyi Pietarsaarella 26. huhtikuuta. Vanhemmat olivat panimonomistaja Gabriel Serlachius ja Aina Matilda Rosalie Schauman.

1898 Saapui Mänttään harjoittelijaksi setänsä G.A. Serlachiuksen paperitehtaaseen, joka oli aloittanut toimintansa puuhiomona 1868.

1899 Avioitui serkkunsa, G.A. Serlachiuksen tyttären Sissi Serlachiuksen kanssa.

1901 G.A. Serlachius kuoli 13. kesäkuuta Mäntässä. Gösta ja Sissi Serlachiuksen esikoinen Ralph Erik syntyi.

1902 Serlachiuksen perheyrityksestä tuli osakeyhtiö G.A. Serlachius Aktiebolag. Gösta Serlachiuksesta tuli johtokunnan jäsen, opiskeli paperialaa Wienissä.

1903–04 Teki opintomatkan Amerikkaan, jossa tutustui suuriin paperitehtaisiin.

1905 Mäntän tehtaiden suurin osakkeenomistaja. Paperitehdasta laajennettiin. Yhtiö alkoi luovuttaa maata työläisilleen omakotirakentamista varten.

1906 Kiinnostui arkkitehtuurista ja kaavoituksesta. Yhtiö palkkaama arkkitehti Valter Thomé sai ensimmäisen Mäntän kaavasuunnitelmansa valmiiksi.

1908 Nimitettiin Mäntän tehtaiden isännöitsijäksi. Valittiin myös Kymintehtaiden isännöitsijäksi ja muutti Kuusankoskelle (1908–13).

1913 Jätti Kymintehtaiden johdon ja hänestä tuli G.A. Serlachius Aktiebolagetin hallituksen puheenjohtaja (toimitusjohtaja).

1918 Toimi valkoisen armeijan intendenttinä. Sai vuorineuvoksen arvonimen. Erosi vaimostaan Sissi Serlachiuksesta.

1919 Solmi avioliiton Ruth Björkenheimin kanssa.

1924 Arkkitehti W.G. Palmqvist teki Mäntän kaavasuunnitelman.

1926 Juhlisti 50-vuotispäiväänsä perustamalla Mänttään Säästöpankin ja yhtiölle säästökassan.

1928 G.A. Serlachius Oy vietti 50-vuotisjuhliaan lahjoittamalla Mäntän seurakunnalle kirkon. Perusti Joenniemeen mallitilan.

1933 Taidesäätiö perustettiin 16. joulukuuta Gösta Serlachius lahjoitti säätiölle yli 200 teosta sisältävän taidekokoelman.

1934 G.A. Serlachius Oy:n pääkonttori valmistui. Arkkitehtina olivat Valter ja Bertel Jung.

1935 Joenniemen kartano valmistui Gösta ja Ruth Serlachiuksen kodiksi. Arkkitehtina oli Jarl Eklund.

1940 G.A. Serlachius Aktiebolag ja sitä lähellä olevat yhtiöt yhdistettiin G.A. Serlachius Osakeyhtiöksi.

1942 Kuoli Helsingissä 18. lokakuuta Taidesäätiö luopui Mäntän keskustaan suunnitellun, arkkitehti Uno Ullbergin piirtämän taidemuseon rakentamisesta, mutta osa Joenniemen kartanosta avattiin taidemuseona 1945.

I allmenhet är jag icke förtjust i Stilleben.

(Gösta Serlachius till Bertel Hintze 22.12.1933)

GÖSTA SERLACHIUS

1876 Föds i Jakobstad den 26 april som son till bryggeriägaren Gabriel Serlachius och Aina Matilda Rosalie Schauman.

1898 Kommer till Mänttä som kontorist vid sin farbror G.A. Serlachius' pappersbruk, som hade börjat som ett träsliperi 1868.

1899 Gifter sig med sin kusin Sissi, dotter till G.A. Serlachius.

1901 G.A. Serlachius dör den 13 juni i Mänttä. Gösta och Sissi får sitt första barn, Ralph Erik.

1902 Det Serlachiuska familjeföretaget omvandlas till G.A. Serlachius Aktiebolag. Gösta Serlachius blir styrelseledamot och reser till Wien för att studera papperstillverkning.

1903–04 Gör en studieresa till Amerika, där han bekantar sig med stora pappersbruk.

1905 Blir bolagets största aktieägare. Pappersbruket utvidgas. Bolaget börjar överläta egnahemstomter åt brukets arbetare.

1906 Börjar intressera sig för arkitektur och stadsplanering. Bolaget anställer arkitekten Valter Thomé, som lägger fram ett första förslag till detaljplan för Mänttä.

1908 Utses till disponent för Mänttä pappersbruk. Utses också till disponent för Kymmene bruk och flyttar till Kuusankoski (1908–13).

1913 Lämnar ledningen för Kymmene bruk och blir ordförande (verkställande direktör) för G.A. Serlachius Aktiebolag.

1918 Fungerar som generalintendent för Finlands vita armé. Erhåller bergsråds titel. Skiljer sig från sin hustru Sissi.

1919 Gifter sig med Ruth Björkenheim.

1924 Arkitekt W.G. Palmqvist upprättar en detaljplan för Mänttä.

1926 Firar sin 50-årsdag med att grunda Mänttä Sparbank och en inrätta en sparkassa för bolagets anställda.

1928 G.A. Serlachius Ab firar sitt 50-årsjubileum med att donera en kyrka till församlingen i Mänttä. Grundar ett modelljordbruk i Joenniemi.

1933 Konststiftelsen grundas den 16 december. Gösta Serlachius donerar en konstsamling på över 200 verk till stiftelsen.

1934 G.A. Serlachius Ab:s huvudkontor invigs. Byggnaden har ritats av arkitekterna Valter och Bertel Jung.

1935 Gösta och Ruth Serlachius flyttar in i Joenniemi herrgård. Den nya karaktärsbyggnaden har ritats av arkitekt Jarl Eklund.

1940 G.A. Serlachius Ab och närliggande bolag slås ihop till G.A. Serlachius Osakeyhtiö.

1942 Gösta Serlachius dör i Helsingfors den 18 oktober. Konststiftelsen skrinlägger planerna på det konstmuseum som var tänkt att uppföras i centrala Mänttä enligt ritningar av arkitekt Uno Ullberg. År 1945 öppnas istället en del av Joenniemi herrgård som konstmuseum.

Alles kommt natürlich auf die Güte des Gemäldes und auch auf den Preis an.

(Gösta Serlachius an Erik Burg Berger 30.5.1938)

GÖSTA SERLACHIUS

1876 Born on 26 April, in Pietarsaari, Finland. Parents were brewery owner Gabriel Serlachius and Aina Matilda Rosalie Schauman.

1898 Came to Mänttä to do a traineeship in the paper mill of his uncle G.A. Serlachius. The mill had started as a pulp mill in 1868.

1899 Married his cousin Sissi Serlachius, the daughter of G.A. Serlachius.

1901 G.A. Serlachius died on 13 June in Mänttä. Ralph Erik, the first child of Gösta and Sissi Serlachius was born.

1902 The Serlachius family business became a limited company G.A. Serlachius Aktiebolag. Gösta Serlachius became a member of the board of directors, studied paper manufacture in Vienna.

1903–04 Made a study visit to America where he visited large paper mills.

1905 Biggest shareholder of the Mänttä factories. The paper mill was extended. The company started giving land to its employees to build houses on.

1906 Became interested in architecture and town planning. Architect Valter Thomé, hired by the company, completed his first town plan for Mänttä.

1908 Appointed property manager of the Mänttä factories. Also appointed property manager of the Kymintehdas factory and moved to Kuusankoski (1908–13).

1913 Gave up management of Kymintehdas and became the chair (managing director) of the board of directors of G.A. Serlachius Aktiebolaget.

1918 Was intendant of the White Guards in the Finnish civil war. Received a Finnish honorary title of Vuorineuvos. Divorced his wife Sissi Serlachius.

1919 Married Ruth Björkenheim.

1924 Architect W.G. Palmqvist designed a town plan for Mänttä.

1926 Celebrated his 50th birthday by establishing a savings bank in Mänttä and a savings association for the company.

1928 Celebrated the G.A. Serlachius company's 50th anniversary by donating a church to the parish of Mänttä. Established a model farm in Joenniemi.

1933 The Fine Arts Foundation was established on 16 December. Gösta Serlachius donated a collection of over 200 works of art to the foundation.

1934 The main offices of the G.A. Serlachius Oy were completed. Architects were Valter and Bertel Jung.

1935 The manor house of Joenniemi was completed and became the home of Gösta and Ruth Serlachius. Architect was Jarl Eklund.

1940 The G.A. Serlachius Aktiebolag and the nearby companies were combined to form the G.A. Serlachius Oy.

1942 Died on 18 October in Helsinki. The Fine Arts Foundation gave up the idea to build an art museum in the centre of Mänttä, designed by architect Uno Ullberg. Instead a part of the Joenniemi manor house was opened as an art museum in 1945.

[.../- Jo nuorena olimme ihastuneita taiteeseen [...]

(Fanny Sinebrychoff Suomen Kuvallehdens toimitajalle 1921)

PAUL SINEBRYCHOFF

1859 Syntyi 17. huhtikuuta Helsingissä. Vanhemmat olivat Kauppaneuvos Paul Sinebrychoff (1799–1883) ja Anna Sinebrychoff os. Tichanoff (1830–1904).

1877 Kirjoitti ylioppilaaksi Helsingin Ruotsalaisesta Normaalilyseosta. Opiskeli ulkomailta kieliä ja kaupankäytäviä.

1881 Perheyritys muutettiin osakeyhtiöksi P. Sinebrychoffs spritfabriks aktiebolag i Helsingfors. Paul nimitettiin toimitusjohtajaksi. Oluen valmistusta jatkettiin edelleen toiminimellä P. Sinebrychoffin perilliset.

1883 Avioitui näyttelijätär Fanny Maria Grahnin (1862–1921) kanssa. Matkustelivat Euroopassa ja tutustuivat taidegallerioihin. Kipinä keräälyyn syttyi.

1888 Yritys keskitti toimintansa oluenvalmistukseen. Paul nimitettiin Aktiebolaget P. Sinebrychoffin toimitusjohtajaksi. Viinatehdas myytiin 1892.

1891–1916 Toimi Yhdyspankin pankkivaliokunnassa jäsenenä ja hallituksen puheenjohtajana.

1895 Osti ruotsalaisia 1700-luvun taiteilijoiden muotokuvia. Taideasiantuntijana toimi Henryk Bukowski.

1901 Keräsi hollantilasta ja flaamilaisista taidetta neuvonantajanaan Osvald Sirén.

1903 Taidehankintamatkoja Müncheniin, Amsterdamiin, Haagiin ja Harleemiin.

1904 Anna-äiti kuoli. Paul ja Fanny muuttivat Paulin lapsuudenkotiin Boulevardille.

1907–1914 Kokoelmat karttuvat, taidekokonaisuus sai lopullisen muotonsa.

1917 Menehtyi sydänkohtaukseen 19. marraskuuta.

[...] och han försäkrar att man ännu i Sverige skall kunna få de bästa bitar till snygga priser.

(Paul Sinebrychoff till Axel Durling 7.12.1900)

1859 Föds den 17 april i Helsingfors som son till kommerserådet Paul Sinebrychoff (1799–1883) och hans hustru Anna Sinebrychoff (1830–1904), född Tichanoff.

1877 Blir student från Svenska Normallyceum i Helsingfors. Bedriver språk- och handelsstudier i utlandet.

1881 Familjeföretaget omvandlas till ett aktiebolag, P. Sinebrychoffs Spritfabriks Aktiebolag i Helsingfors. Paul utses till bolagets verkställande direktör. Öltillverkningen fortsätter som tidigare under firmanamnet P. Sinebrychoffs arvingar.

1883 Gifter sig med skådespelerskan Fanny Maria Grahn (1862–1921). De nygifta bekantar sig med konsturbudet i Europa och inspireras att själva börja samla konst.

1888 Familjeföretaget koncentrerar verksamheten på öltillverkning. Paul utses till verkställande direktör för Aktiebolaget P. Sinebrychoff. Spritfabriken säljs 1892.

1891–1916 År verksam som medlem av Föreningsbankens bankutskott och ordförande för bankens delegation.

1895 Köper porträtkonst av svenska 1700-talskonstnärer. Som konstexpert anlitar han Henryk Bukowski.

1901 Samlar på holländsk och flamländsk konst med Osvald Sirén som rådgivare.

1903 Reser till München, Amsterdam, Haag och Harlem för att köpa konst.

1904 Pauls mor dör. Paul och Fanny flyttar in i hans barndomshem vid Bulevarden.

1907–1914 K-Samlingarna utökas och får sin slutliga form.

1917 Paul dör i en hjärtattack den 19 november.

1859 Born on 17 April in Helsinki. Parents were brewery owner Paul Sinebrychoff (1799–1883) and Anna Sinebrychoff, née Tichanoff (1830–1904).

1877 Graduated from the Swedish Normal Lyceum in Helsinki. Studied languages and business abroad.

1881 The family business became a limited company P. Sinebrychoffs spritfabriks aktiebolag i Helsingfors. Paul was appointed the managing director. Brewing of beer continued under the name "Heirs of P. Sinebrychoff".

1883 Married actress Fanny Maria Grahn (1862–1921). Travelled in Europe and visited art galleries. Got the inspiration to start collecting art.

1888 The business concentrated on brewing beer. Paul was appointed the managing director of Aktiebolaget P. Sinebrychoff. The spirits factory was sold in 1892.

1891–1916 Was a member of the bank committee and the chair of the board of directors of the Union Bank of Finland.

1895 Bought Swedish portraits by 18th century artists. Henryk Bukowski acted as the artistic adviser.

1901 Collected Dutch and Flemish art with Osvald Sirén as adviser.

1903 Trips to buy art to Munich, Amsterdam, the Hague and Haarlem.

1904 Mother Anna died. Paul and Fanny moved to Paul's childhood home on Bulevardi Street.

1907–1914 The collections grew and got its final shape.

1917 Died of a heart attack on 19 November.

E-JULKAIKU / NÄTPUBLIKATION / ONLINE PUBLICATION

GÖSTA & PAUL • SERLACHIUKSEN JA SINEBRYCHOFFIN KOKOELMAT KOHTAAVAT
GÖSTA & PAUL • GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFFS SAMLINGAR MÖTS
GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFF • COLLECTIONS FACE TO FACE

JULKAISIJA / UTGIVARE / PUBLISHER

Sinebrychoffin taidemuseo / Suomen Kansallisgalleria
Konstmuseet Sinebrychoff / Finlands Nationalgalleri
Sinebrychoff Art Museum / Finnish National Gallery
Bulevardi 40, 00120 HELSINKI

JULKAISUSARJA / PUBLIKATIONSSERIE / SERIES

Sinebrychoffin taidemuseon e-julkaisuja 1

TOIMITTAJAT / REDAKTÖRER / EDITORS

Sinebrychoffin taidemuseo / Konstmuseet Sinebrychoff / Sinebrychoff Art Museum
Kirsik Eskelinen, Reetta Kuojärvi-Närhi

KÄÄNNÖKSET / ÖVERSÄTTNINGAR / TRANSLATIONS

suomi-englanti-suomi / Finnish-English-Finnish Maarit Ritvanen
suomi-ruotsi / finska-svenska Bernt & Marianne Sjöholm
ruotsi-suomi / svenska-finska Martti Anhava
saksa-suomi / Deutsch-Finnisch Claudia de Brün

VALOKUVAT / FOTO / PHOTOS

Kansallisgalleria – Finlands Nationalgalleri – Finnish National Gallery
Hannu Aaltonen 16, 19, 20, 21, 46: ylin ja alin, 47: kolme ylintä, viides, 72, 79, 117
Yehia Eweis 1, 23, 27, 31, 33, 39, 42, 47, 55, 59, 61, 63, 67, 75, 77, 81, 83, 89, 107,
109, 115, 123, 127, 129, 131
Matti Janas 1, 111
Antti Kuivalainen 51, 121, 125
Jouko Könönen 113
Jaakko Lukumaa 43
Janne Mäkinen 44, 45: kaksi ylintä, 46: toinen, kolmas, neljäs ja viides ylhäältä,
47: neljäs ylhäältä ja kaksi alimmaista, 73
Jukka Romu 30, 37, 105
Joel Rosberg 45: alin
Henri Tuomi & Hannu Pakarinen 43
Museovirasto – Museiverket – National Board of Antiquities
Signe Brander s. 98 / P. Sinebrychoff työhuoneessaan 1910-luvulla / P. Sinebrychoff i sitt arbetsrum,
1910-tal / P. Sinebrychoff in his study, 1910s
Kokoelma – Samling – Collection: K-E. Lindblad, s. 13
Vuorineuvos / Bergsrådet Gösta Selachius, Mänttä
Daniel Nyblin, Helsinki, s. 14
Kauppaneuvos / Kommerserådet Paul Sinebrychoff 1894
Konservointikuvat
Ari Tanhuapää 124
Maija Santala 34, 35, 64, 65, 86, 87, 110, 111, 118, 119
Consart Oy
Olli Poijärvi 102, 103
Minna Matis, Olli Poijärvi 94, 95, 96, 97
Metropolia AMK / Heikki Häyhä 87, Röntgenkuva / Röntgenbild / X-ray

GRAAFINEN SUUNNITTELU / GRAFISK FORM / LAYOUT

Maria Appelberg

COPYRIGHT

Sinebrychoffin taidemuseo / Suomen Kansallisgalleria
Konstmuseet Sinebrychoff / Finlands Nationalgalleri
Sinebrychoff Art Museum / Finnish National Gallery
arkisto ja kirjoittajat / arkiv och skribenter / archives and writers

ISBN 978-952-7067-16-1

ISSN

NÄYTTELY / UTSTÄLLNING / EXHIBITION

GÖSTA & PAUL • SERLACHIUKSEN JA SINEBRYCHOFFIN KOKOELMAT KOHTAAVAT
GÖSTA & PAUL • GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFFS SAMLINGAR MÖTS
GÖSTA SERLACHIUS & PAUL SINEBRYCHOFF • COLLECTIONS FACE TO FACE
6.2.–3.5.2015

NÄYTTELÝN JÄRJESTÄJÄ / UTSTÄLLNINGENS ARRANGÖR / EXHIBITION ORGANIZER
Sinebrychoffin taidemuseo / Suomen Kansallisgalleria
Konstmuseet Sinebrychoff / Finlands Nationalgalleri
Sinebrychoff Art Museum / Finnish National Gallery

KURAATTORIT / KURATOR / CURATORS
Kirsu Eskelinen, Reetta Kuojärvi-Närhi

TEKNINEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS / TEKNISK PLANERING OCH FÖRVERKLIGANDE /
TECHNICAL PLANNING AND CONSTRUCTION
Mikko Hallikainen, Seppo Halonen, Martti Kervinen, Mauri Kuitula, Raimo Lehtomaa,
Manuel Lopez, Isa Päivinen, Jari Rönkkö ja Jyrki Vahteristo

VALAISTUS / BELYSNING / LIGHTNING
Risto Linnapuomi, Johanna Naalisvaara

AV-TEKNIKKA / AV TEKNIK / AV TECHNOLOGY
Ilkka Pykäläinen

SOPIMUKSET / AVTAL / AGREEMENTS
Tuula Hämäläinen

KONSERVOINTI / KONSERVERING / CONSERVATORS
Ari Tanhuapää, Maija Santala ja Consart Oy

YLEISÖTYÖ / PUBLIKARBETE / PUBLIC PROGRAMMES
Leena Hannula

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI / KOMMUNIKATION OCH MARKNADSFÖRING / COMMUNICATIONS AND MARKETING
Eija Pekkanen

LAINAT / LÅN / LOAN
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö, Mänttä
Gösta Serlachius konststiftelse, Mänttä
Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Mänttä

SERLACHIUS-MUSEOIDEN TOIMINTAA ESITTELEVÄ HUONE / RUMMET MED SERLACHIUS-MUSEERS HISTORIA /
ROOM WITH THE HISTORY OF THE SERLACHIUS MUSEUMS
Helena Hänninen, Olli Huttunen

